

NIDOS 2020 JAARVERSLAG

INHOUD

Voorwoord	2
<i>Waar Stichting Nidos voor staat</i>	5
Wie lief is, wordt opgegeten door de wolven	7
<i>Voogdij en gezinsvoogdij</i>	8
<i>Kwaliteitsbeleid</i>	18
Bij ons komen de échte 'lastpakken'	21
<i>Het toelatings-, terugkeer- en opvangbeleid van amv's</i>	26
Achter elk gedrag schuilt een reden	30
<i>De opvang gecontracteerd door Nidos</i>	35
Werken aan zingeving: een doel en een zinvolle dagbesteding werkt wél	41
<i>De opvang door het COA</i>	42
<i>De organisatie en de medewerkers</i>	45
Mama Marloes heeft mij het vertrouwen gegeven hulp te accepteren	50
<i>ICT</i>	52
<i>Mediabeleid</i>	52
<i>Nidos en Europa</i>	52
Overzicht (regio-)kantoren medio 2021	56
Lijst met afkortingen	58
Algemene gegevens	59

VOORWOORD

Op zoek naar een veilig land

Het afgelopen jaar was ook voor Nidos een lastige en intensieve periode vanwege het coronavirus. Gelukkig zijn we er met zijn allen in geslaagd om ons werk voor en met de jongeren goed vorm te geven binnen de steeds geldende maatregelen die de overheid ons voorschrijft. Ook voor onze jongeren is het, evenals voor alle jeugd, momenteel een ingewikkelde tijd vanwege de coronamaatregelen die hen toch veel beperkingen oplegt en ik heb respect voor de veerkracht die ze desondanks laten zien.

2020 was ook het jaar waarin een deel van de jongeren met enige regelmaat in het nieuws kwam. En niet echt op een positieve manier. Ik heb het over een groep van Noord-Afrikaanse minderjarige vluchtelingen, voornamelijk jongens tussen de 14 en 18 jaar. Ze worden vaak door de omgeving – terecht of onterecht – betiteld als gewelddadig, drugsverslaafd, crimineel en onhoudbaar.

Door de overlast, veroorzaakt door slechts een deel van deze specifieke groep jongeren neemt het draagvlak bij gemeenten af om asielzoekers in het algemeen op te vangen. Daarvan zijn ook de andere jongeren, die op zoek zijn naar een veilig land, de dupe. Met alle gevolgen van dien.

De jongeren uit Noord-Afrika hebben daarom onze speciale aandacht op dit moment. In dit jaarverslag neem ik u mee in wie deze jongeren zijn, wat hun drijft, wat ze meemaken onderweg en in Nederland, wat ze nodig hebben en hoe we hun de beste ondersteuning kunnen bieden.

We hebben onze kennis en ervaring gebundeld intern en samen met onder andere professionals bij het COA en speciale zorginstellingen. Allen professionals, die verder kijken dan het vaak heftige (groeps)gedrag van deze jongeren. Werken met jongeren binnen complexe omstandigheden dwingt ons steeds opnieuw na te denken over oplossingen en een andere aanpak. De kern hiervan is om binnen duidelijke grenzen het contact met de jongere aan te gaan. Met ruimte om te onderzoeken welke toekomst de jongeren voor zich zien.

In dit jaarverslag deel ik met u de resultaten van deze gezamenlijke aanpak. U leest de verhalen vanuit de jongeren zelf, de jeugdbeschermers en andere begeleiders, die dagelijks vanuit de jongere blijven kijken naar wat er speelt en werkelijk nodig is. Hier spreek ik mijn grote waardering voor uit.

Eveneens deel ik met u onze aangepaste missie en visie en een nieuwe bestuursfilosofie die we in het afgelopen jaar hebben geïntroduceerd.

Namens Nidos nodig ik u uit kennis te nemen van ons jaarverslag. Wij stellen een eventuele reactie van uw kant zeer op prijs.

Tanno Klijn
bestuurder

WAAR STICHTING NIDOS VOOR STAAT

Nidos is een landelijk werkende instelling die op algemene grondslag werkt. Zij geeft hulp aan jongeren op grond van de voorziening in het gezag en een maatregel voor jeugdbescherming.

In 2020 zijn de missie en visie van Nidos geactualiseerd. Hierin zijn nieuwe inzichten en kennis in de begeleiding van onze doelgroep verwerkt. Daarmee zijn onze missie en visie congruent met de vernieuwde methodiek die binnen Nidos wordt ingevoerd.

Missie van Nidos:

Nidos voert als gecertificeerde instelling, op grond van het Burgerlijk Wetboek, voogdij uit voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen, de ondertoezichtstelling voor kinderen door of voor wie een asielaanvraag is ingediend én die in verband daarmee verblijven in een opvangcentrum van het COA.

Deze jeugdbeschermingsmaatregelen worden uitgevoerd door professionals die met respect voor de culturele achtergrond van de jongere, vanuit betrokkenheid en met specifieke deskundigheid, het belang van de individuele jongere centraal stellen. De professional voert de regie over de ontwikkeling naar zelfredzaamheid van de jongere en grijpt in wanneer die ontwikkeling op enigerlei wijze dreigt te stagneren. Bijeen onder toezicht gesteld kind ondersteunt de professional de ouders om de opvoedsituatie te herstellen.

De kernbegrippen van de missie van Nidos zijn:

- Belangen behartigen en wettelijk vertegenwoordiger
- Zelfredzaamheid bij 18 jaar
- Begeleiden richting perspectief (integratie of terugkeer)

Visie van Nidos:

De alleenstaande minderjarige vreemdeling, maar ook het vluchtelingenkind met ouders, heeft op enig moment zijn eigen vertrouwde omgeving moeten verlaten. Hij moet zich vervolgens in een voor hem geheel nieuwe sociaal-maatschappelijke en culturele omgeving verder ontwikkelen tot zelfstandig volwassene en zich daar ook toe verhouden. De sociaalculturele ontworteling, de geringe kennis van en inbedding in de nieuwe omgeving, het ontbreken van de familiale beschermingen de vreemdelingrechtelijke positie maken de jongere kwetsbaar. Dit vraagt om begeleiding vanuit respect, veiligheid en bescherming richting perspectief (integratie of terugkeer). Uitgangspunt bij de begeleiding is om niet te problematiseren maar om te normaliseren onder het motto: 'er is niks mis met ze, maar ze missen iets'. Dat betekent in eerste plaats opvoeden en begeleiden naar zelfstandigheid en alleen wanneer nodig ook (jeugd)hulp verlenen en beschermen. Nidos gaat daarmee uit van de veerkracht en autonomie van de jongeren. Hierbij vormen inzicht en kennis van cultuurverschillen en gevolgen van het vluchten op het gebied van opgroeien en opvoeden een belangrijke basis voor de begeleiding. Daarnaast hebben we geleerd op basis van jarenlange ervaring dat opvang in familieverband en kleinschalige opvang het beste werkt voor de jongeren.

Besturingsfilosofie

In 2020 is er een besturingsfilosofie beschreven en geïntroduceerd, die uitgaat van "horizontale verbinding". In deze filosofie staat beschreven op welke wijze er sturing wordt gegeven aan de organisatie en de wijze waarop de missie en visie worden waargemaakt. In de besturingsfilosofie staat de samenhang van de inrichtingsprincipes beschreven. Door een gezamenlijk beeld van de inrichtingsprincipes, kunnen we elkaar helpen, ondersteunen en feedback geven om vanuit deze principes consistent te handelen. Dat geldt voor de gehele organisatie. De manier waarop de organisatie hier kennis van heeft genomen en aan de slag is gegaan staat verder beschreven bij het onderdeel medewerkers verderop in dit jaarverslag.

Wie lief is, wordt opgegeten door de wolven

In 2016 is Aziza gestart als stagiaire in regio Eindhoven. Sinds 2019 is ze jeugdbeschermer in de regio Roermond. Ze werkt met name op Proces Opvang Locaties (POL) waar minderjarige alleenstaande jongeren verblijven. Sinds mei 2019 werkt ze met Noord-Afrikaanse jongeren. "Als jeugdbeschermer maak ik samen met de jongeren een plan van aanpak dat passend is bij hun doelen. En die hebben ze zeker, maar het uitzichtloze toekomstperspectief heeft veel invloed op dit proces. In Nederland willen we bijvoorbeeld dat jongeren eerst de taal leren en pas dan mogen ze praktijkonderwijs volgen.

Deze jongeren hebben nauwelijks op school gezeten en zijn zoveel theorie niet gewend. Als zij meteen de praktijk in gaan, hebben ze én een zinvolle dagbesteding én leren ze gaandeweg de taal én behalen ze wellicht een certificaat waarmee ze verder kunnen. De jongeren geven aan in gesprekken dat de kansen op een verblijfsvergunning in andere landen gunstiger zijn, maar ook moeilijk wanneer je geen ervaring hebt in de praktijk."

Amv's uit Noord-Afrika

Over Noord-Afrikaanse jongeren is binnen Nidos ondertussen veel kennis gebundeld in de 'taskforce ANA: AMV's uit Noord-Afrika'. Het gaat om kennis over middelengebruik, criminaliteit, groepsdynamiek, (straat)cultuur, achtergrond, bejegening. Verzameld door middel van theorie, praktijkervaringen, en met informatie vanuit de jongeren zelf. "Het gaat om werkbare informatie voor de jeugdbeschermers bij Nidos en medewerkers van het COA. Zelf heb ik geleerd een open houding aan te nemen, actief te luisteren en nieuwsgierig te durven zijn. Ik wil van ze leren en wil ze begrijpen. Ik ga bij ze langs, in de auto luisteren we naar dezelfde muziek, ja, ik ben oprecht in ze geïnteresseerd. Moeilijke onderwerpen,

zoals middelengebruik, worden bespreekbaar. Met elkaar realistische doelen opstellen ook. Maatwerk is heel belangrijk."

Ik kijk naar een mens, niet naar een probleem

Dankzij haar Marokkaanse achtergrond kunnen jongeren in hun eigen taal met haar praten. Ze noemen haar vaak 'zus' omdat de jongeren onbekend zijn met het fenomeen hulpverleners. En natuurlijk duurt het wel even voordat er een band is. "In het begin is het wantrouwen groot, ik ben nogal direct in mijn vraagstelling. Maar wanneer ze door hebben dat ik kijk naar een mens, niet naar een probleem, zie ik ook opluchting. Helaas zijn sommigen zo beschadigd, dat het heel moeizaam gaat. Zo is er een jongere die zichzelf niets waard vindt en niet begrijpt waarom we voor hem zorgen. Kruiemtje voor kruiemtje werd

duidelijk dat hij al vanaf z'n 11e in de criminaliteit zit. Dat z'n vader – met wie hij elke dag contact heeft – hierin een rol speelt. Hij zit vol met littekens van snijwonden en sigarettenpeuken. Toen ik hem vroeg waarom hij zich zo boos opstelt, zei hij: 'wie lief is wordt opgegeten door de wolven.' Een Marokkaans spreekwoord dat aangeeft hoe beschadigd hij is. Dat komt wel binnen, ja."

Je kunt 50 jongeren geen maatwerk bieden

"En natuurlijk maak ik incidenten mee, en dat frustrert me, omdat ik zie dat het ook anders kan. Jongeren voelen zich vaak niet begrepen. Ze geven terug dat het negatieve zelfbeeld dat ze soms hebben, ook vaak bevestigd wordt door hoe anderen met hen omgaan.

Wat kan beter? Er kan veel beter. Grootschalige opvang kan bijvoorbeeld lastig zijn. Je kunt een groep van 50 jongeren vrijwel geen maatwerk bieden en minder persoonlijke aandacht geven. Er is daardoor minder ruimte voor de individuele jongere.

Aziza Chaoui
jeugdbeschermer Nidos en
deelnemer project ANA

VOOGDIJ EN GEZINSVOOGDIJ

Voogdij

Voor kinderen die zonder ouder(s) in Nederland asiel aanvragen voorziet Nidos middels tijdelijke voogdij in het gezag. Daarnaast kan de Minister van Justitie andere categorieën minderjarigen aanwijzen die onder voogdij van Nidos kunnen komen. Onder andere zijn daartoe aangewezen: de minderjarige van wie de moeder onder voogdij staat van Nidos en voor of door wie een aanvraag om een (reguliere) verblijfsvergunning onder de beperking 'verblijf bij moeder' is ingediend en de minderjarige waarvoor een verblijfsvergunning onder de beperking 'slachtoffer-aangever van mensenhandel' wordt ingediend.

Nidos wordt door de rechter benoemd tot voogd op grond van artikel 1:253r Burgerlijk Wetboek.

Artikel 1:253r BW: *De rechtbank benoemt een voogd indien:*

a één of beide ouders al dan niet tijdelijk in de onmogelijkheid verkeert het gezag uit te oefenen; of

b het bestaan of de verblijfplaats van één of beide ouders onbekend is.

In de meeste gevallen is over de verblijfplaats van de ouder(s) onvoldoende bekend en is het voor hen onmogelijk om het ouderlijk gezag over de kinderen daadwerkelijk uit te oefenen.

Bij afwezigheid van de ouder vervult de voogd de taak van de ouder en ziet toe op een goede uitoefening van de zorg die de jongere geboden wordt en grijpt in als deze zorg niet toereikend is. Dit ingrijpen kan leiden tot aanwijzingen die moeten leiden tot verbetering. Indien deze verbeteringen niet voldoende worden aangebracht of geen oplossing bieden, kan de voogd de jongere overplaatsen naar een andere opvangvorm.

Totaal aantal voogdijen (exclusief kortlopende voogdijen in het kader van het Schipholproject):

31-12-2020	2.737
31-12-2019	3.072
31-12-2018	3.726
31-12-2017	4.469
31-12-2016	5.678

In 2020 werden 1.286 nieuwe voogdijen uitgesproken, waarvan 51 kortlopende voorlopige voogdijen onder andere in het kader van het Schipholproject (waarover hierna meer), dit zijn er in totaal 149 minder dan in 2019 toen er 1.435 nieuwe voogdijen werden uitgesproken.

Prévoogdij

De prévoogdijfase is de fase tussen de voogdij-intake door de voogd en de voogdij-uitspraak door de kinderrechter. Veelal betreft het ook de eerste fase van de asielprocedure. In de fase van de prévoogdij opereert de jeugdbeschermer volledig als belangenbehartiger van de jongere. Nidos heeft op het aanmeldcentrum (AC) een zogenaamd intakegesprek met de jongere. Op grond van de intake zal de voogdij bij de rechtbank aangevraagd worden.

Na de melding op het AC en naar aanleiding van het intakegesprek wordt door de voogd een beslissing genomen over de meest passende opvang. De meeste jongeren gaan direct door naar een zogenaamde Proces Opvang Locatie voor amv's (POA). Na een rust- en voorbereidingstijd van enkele weken zal de algemene asiel (AA)-procedure van start gaan. Afhankelijk van de woonplaats van de jongere zal bepaald worden op welke locatie de jongere de procedure zal volgen. In 2020 waren er AC-locaties voor amv's in Ter Apel en Den Bosch.

Op iedere locatie waar de AA-procedure plaatsvindt, werken jeugdbeschermers van Nidos die de jongeren bij deze procedure begeleiden. Tevens onderhouden zij nauwe contacten met de ketenpartners en met de jeugdbeschermers van Nidos uit de regio's teneinde alles goed te doen verlopen.

Dit geldt overigens niet voor kwetsbare jongeren en kinderen jonger dan 15 jaar die direct vanuit het AC in een opvanggezin worden geplaatst en jongeren die mogelijk slachtoffer zijn van mensenhandelaars en daarom direct in de beschermde opvang (BO) worden geplaatst.

De prévoogdij fase duurt totdat de rechtbank met een officiële voogdijbeschikking het voogdijverzoek zal bekrachtigen. In het intakegesprek wordt aan de jongere uitgelegd wie Nidos is en wat Nidos doet. Tevens worden gegevens verzameld over de jongere, zijn familie en eventueel over het vluchtverhaal en wordt het klachtrecht uitgelegd en uitgedeeld. Ook wordt er gekeken of de jongere een mogelijk slachtoffer van mensenhandel is.

Kinderen jonger dan 12 jaar mogen zelf geen asielverzoek indienen. Dit moet een vertegenwoordiger namens hen doen. Dit kan de familie of de voogd zijn. In 2020 werden 1.172 intakes verricht die tot een voogdijaanvraag hebben geleid. In 2019 waren dit er 1.335.

Voorlopige voogdij Schipholkinderen

Nidos voert de voorlopige voogdij uit over kinderen die op de luchthaven Schiphol achterblijven nadat hun ouders of begeleiders zijn aangehouden en in verzekering zijn gesteld in verband met de verdenking van het plegen van een strafbaar feit. Ook alleenstaande minderjarigen die zelf op Schiphol om reden van het plegen van een strafbaar feit in verzekering zijn gesteld, kunnen bij Nidos onder voorlopige voogdij komen. Binnen Nidos is een apart team samengesteld voor de uitvoering van deze taak.

Om de kinderen van de in verzekering gestelde ouders een zo optimaal mogelijke bescherming te bieden plaatst Nidos deze kinderen op geheime adressen, veelal in (opvang-) gezinnen. Het Schipholteam van Nidos beschikt over eigen opvanggezinnen die speciaal voor deze specifieke doelgroep zijn geselecteerd. Hiermee staat Nidos garant om te allen tijde de instroom zonder enige wachtlijst of vertraging op te vangen. Het team zorgt op een continue basis,

afhankelijk van de instroom, voor het hebben van voldoende en passende opvangcapaciteit. De jeugdbeschermers die deze werkzaamheden uitvoeren werken conform het Schipholprotocol. Het Schipholprotocol is een document waarin de werkzaamheden en de verantwoordelijkheden van de verschillende ketenpartners zijn beschreven.

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden conform het Schipholprotocol werkt Nidos nauw samen met de Raad voor de Kinderbescherming regio Haarlem, KMAR-Schiphol afdeling Jeugd en Zeden en de Rechtbank Haarlem. Dit samenwerkingsverband kent een structureel overleg op zowel beleids- als uitvoeringsniveau.

De voorlopige voogdij die door de Raad voor de Kinderbescherming bij de rechtbank wordt aangevraagd, wordt meestal in eerste instantie voor een periode van drie maanden uitgesproken. Circa anderhalf uur nadat de rechter de voorlopige voogdij heeft uitgesproken, zal het kind door de voogd opgehaald worden en in een opvanggezin geplaatst worden. Vervolgens zal de jeugdbeschermer nader onderzoek doen naar het meest wenselijke en passende vervolgtraject voor de jongere. Dat zal altijd in samenwerking en overleg met de ouders/familie van de jongere gebeuren.

Voor het realiseren van het vervolgtraject, werkt Nidos, naast de hiervoor genoemde organisaties, ook nauw samen met de Centrale Autoriteit en de justitiële afdelingen van verschillende Europese en niet-Europese landen.

Binnen twee weken nadat de kinderrechter de voorlopige voogdij heeft uitgesproken, vindt er een rechtszitting plaats voor het officieel bekrachtigen van de voorlopige voogdij. Hierbij zijn ouders aanwezig.

In 2020 heeft Nidos over 32 Schipholkinderen de voorlopige voogdij uitgeoefend.

Gezinsvoogdij

In 2020 werd Nidos voor 81 kinderen nieuw benoemd als gezinsvoogd. Nieuwe OTS-en kunnen alleen aan Nidos worden toegewezen door de kinderrechter als het een gezin betreft dat een asielverzoek heeft gedaan en in verband daarmee in een opvangcentrum van het COA verblijft.

Het doel van deze ondertoezichtstelling (OTS) is om het kind te beschermen en in het belang van het kind de opvoedingsrelatie tussen het kind en de ouders te verbeteren. De gezinsvoogd organiseert daarvoor de hulp die nodig is om de opvoedingsproblemen te overwinnen. Het kind kan daarvoor eventueel uit huis geplaatst worden.

De volgende aantallen jongeren werden in het kader van een OTS begeleid:

Per 31-12-2020	234
Per 31-12-2019	255
Per 31-12-2018	313
Per 31-12-2017	338
Per 31-12-2016	240

Er zijn meerdere redenen voor een kinderbeschermingsmaatregel. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van opvoedingsproblemen door een verschillend tempo van integratie van ouders en kinderen wat kan leiden tot problemen in de gezagsrelatie tussen ouders en kinderen. De spanningen van het vluchtelingenschap, de asielprocedure, de gezinsherenigingsprocedure en het ten gevolge daarvan lang van elkaar gescheiden zijn geweest, en het langdurig verblijf in asielzoekerscentra kunnen de opvoedingsrelatie zo belasten dat een gezinsvoogd wordt benoemd om de situatie te helpen verbeteren.

Daarnaast kunnen er problemen ontstaan doordat ouders in het land van herkomst gewend waren hun kinderen in familieverband op te voeden, terwijl zij het in Nederland zonder die familiesteun moeten doen. Ook kan het kinderen betreffen die samen met hun ouders geen recht meer hebben op opvang in Nederland, maar die ook niet kunnen worden verwijderd, waardoor er een opvoedingscrisis kan ontstaan.

Van deze kinderen woont 71% bij hun ouders, 6% in een opvanggezin, 20% in een jeugdzorginstelling en 3% elders.

Methodiek ontwikkelingen

2020 heeft in het teken gestaan van het implementeren van de nieuwe VVV- methodiek voor jeugdbeschermers bij Nidos. Waarbij VVV staat voor Veerkracht Versterken van Vluchtelingenkinderen. Een methodiek voor het primair proces: uitvoeren van voogdijmaatregelen en ondertoezichtstellingen voor vluchtelingenkinderen. De methodiek is afgelopen jaren ontwikkeld door een breed samengestelde projectgroep en door Marjan Schippers beschreven in het in 2019 verschenen boek met de gelijknamige titel 'Veerkracht Versterken van vluchtelingenkinderen'. Hiervan is in 2020 ook een samenvatting gemaakt voor ketenpartners en andere geïnteresseerden. Deze is te vinden op de website van Nidos.

De methodiek is gebaseerd op drie pijlers; cultuursensitief begeleiden, bescherming bieden en het bevorderen van veerkracht en autonomie; een gefaseerde begeleiding en een 4-stappen analysemodel die als stap 0 'contact en veiligheid' heeft. Daarmee heeft de relatie tussen het vluchtelingenkind en de jeugdbeschermer een belangrijke rol om een aansluitende begeleiding op maat mogelijk te maken. De opvangpartners, contractpartners en het COA, zijn betrokken geweest bij de ontwikkeling van de methodiek. Er wordt door contractpartners en Nidos bovendien een methodiek voor de opvang ontwikkeld, die aansluit bij de hierbovengenoemde VVV-methodiek voor jeugdbeschermers.

De implementatie is tegelijk een doorontwikkeling van de methodiek. Door het uitwerken van methodische instrumenten in de digitale omgeving en door de ervaringen van pilotregio's komen veel procedures en beleid aan de orde, die soms om aanpassing vragen op grond van de verandering die de methodiek met zich meebrengt. Procedures en beleid, die tegelijk ook passen bij de doelstellingen van transitie van de organisatie die in 2020 is ingezet.

Om de methodiek voor Nidos professionals te implementeren zijn er in 2020 trainingen ontwikkeld. Door de langdurige coronamaatregelen zijn deze in de tweede helft van 2020 omgezet in een digitale meerdaagse training en een digitale leeromgeving. De bijdrage van vier jeugdbeschermers, die voor een jaar zijn aangesteld als co-trainer, en vier gedragswetenschappers zijn van grote waarde gebleken. De trainingen zullen in 2021 van start gaan.

Naast de vier co-trainers zijn er ook in ieder regio Aandacht Functionarissen Methodiek geworven. Deze zijn samen met de co-trainers en gedragswetenschappers in 2020 als eerste getraind en hebben een belangrijke ondersteunende rol waar het gaat om het toepassen van de methodiek. Ze zijn daarmee ook van belang op de langere termijn voor de borging van de methodiek. Dit geldt ook voor de regiomanagers die samen met de jeugdbeschermers worden getraind.

De implementatie, borging van de methodiek en evaluatie worden in 2021 verder uitgerold en uitgewerkt net als een verdiepend trainingsaanbod op grond van thema's die uit de eerste trainingen door de medewerkers naar voren worden gebracht. Ook wordt er een integriteitstoets ontwikkeld om te volgen of de methodiek bereikt wat we beogen namelijk: betrokkenheid van de vluchtelingenkinderen en hun ouders of andere familie bij de begeleiding door goed bij ze aan te sluiten.

Nationaliteit en leeftijd

Eind 2020 telden we bij onze pupillen (voogdij en gezinsvoogdij, 18-plus en jongeren voor wie Nidos zich bereid heeft te verklaard de voogdij uit te oefenen) 89 verschillende nationaliteiten. De meest voorkomende zijn:

	2020	2019	2018	2017
Syrië	838	646	640	935
Eritrea	453	790	1288	1436
Marokko	298	286	212	98
Somalië	274	367	394	447
Afghanistan	180	225	301	424
Irak	143	166	152	130

Evenals de voorgaande jaren is er in 2020 wederom een lichte toename te constateren van het aantal jongeren met uit een zgn. veilig derde land. De meeste van hen komen uit Marokko.

Leeftijdoverzicht van de *minderjarige* pupillen in percentages:

	2020	2019	2018	2017
Totaal	3124	3494	4198	4583
Tot 12 jaar	15%	15%	14%	10%
12-16 jaar	30%	25%	24%	25%
16-18 jaar	55%	60%	62%	65%

Verblijfplaats

Verblijfplaats van de pupillen op 31 december 2020 in percentages:

	2020	2019	2018	2017
COA				
COA grootschalige opvang (Pol en AZC)	17%	14%	17%	15%
COA kleinschalige opvang, incl.				
Beschermde opvang	5%	5%	6%	4%
Nidos				
Kleinschalige woonvoorzieningen				
(KWE's en KWG's en PON)	8%	12%	13%	24%
Gezinsopvang	39%	35%	31%	30%
Anders				
ouders	8%	10%	12%	11%
jeugdinternaat	4%	3%	3%	3%
diversen	19%	20%	17%	12%

Het verblijf bij ouders vloeit voort uit de gerealiseerde gezinsherenigingsaanvragen. De procentuele afname ten opzichte van het jaar daarvoor heeft wellicht te maken met de lange duur van de herenigingsprocedure.

De afgelopen jaren is het percentage jongeren dat met onbekende bestemming is vertrokken toegenomen. De meeste jongeren die in 2020 mob (nb: met onbekende bestemming) gingen, kwamen uit Marokko/Algerije/Tunesië (N=215), uit Oost Afrika (N=34), uit West-Afrika (N=35) en uit Afghanistan (N=23). Gezien het totale aantal jongeren per nationaliteit gaan ook relatief veel jongeren met de Guinese (N=11) en de Soedanese (N=13) nationaliteit mob.

Bij de jongeren uit Marokko, Algerije en Tunesië gaat het voor het overgrote deel om jongens van 16 en 17 jaar. Tweederde van de jongeren -die in 2020 voorgedij hebben aangevraagd in Nederland- is binnen drie maanden na binnenkomst mob. De meeste jongeren gaan mob vanuit de pol en de kwv, een kleiner deel is rechtstreeks vanuit het aanmeldcentrum (AC) in Ter Apel al mob gegaan. Het aantal Marokkaanse, Algerijnse en Tunesische jongeren die in 2020 mob zijn gegaan, vormt tweederde van het totaal aantal jongeren dat in 2020 mob is gegaan.

De jongeren uit Oost-Afrika die in 2020 mob zijn gegaan, zijn allen jongens van 16 en 17 jaar. Voordat de jongens mob gingen, woonden ze op een pol-locatie of waren ze net vanuit de pol-locatie uitgeplaatst naar de vervolgvang. De jongeren uit West-Afrika die in 2020 mob zijn gegaan, zijn overwegend jongens van 16 en 17 jaar. De meesten van hen zijn mob gegaan, nadat ze vanuit de pol zijn uitgeplaatst in de vervolgvang.

Wat opvalt is dat veel jongeren met de Guinese nationaliteit mob gaan. In 2020 waren dit allen jongens die vanuit de kwv en de pol mob gingen. De helft van de Guinese jongeren is binnen één jaar mob gegaan, de andere helft kort na één jaar. Eénderde van de Guinese jongeren had een negatieve beschikking ontvangen. Bij de Afgaanse jongeren die in 2020 mob zijn gegaan, zijn veel jongens. De meesten van hen zijn binnen 3 maanden mob gegaan, hetzij rechtstreeks vanuit het AC Ter Apel, hetzij vanuit een pol-locatie, hetzij vanuit een kwv.

Voor alle jongeren die in 2020 mob zijn gegaan, geldt dat de meeste van hen wel asiel hebben aangevraagd, evenwel niet de procedure hebben afgewacht. Door de corona-beperkende maatregelen zijn de cijfers op dit vlak moeilijk te interpreteren. Zo is het onduidelijk hoe de achterstanden in het afhandelen van de asielaanvragen bij de IND een rol hebben gespeeld in de procedure van de jongeren die mob zijn gegaan.

In 2019 verdwenen er evenals het jaar daarvoor ook Vietnamese jongeren. In 2020 was dit niet het geval.

Beëindiging voogdij

In 2020 werd bij 1718 jongeren de voogdij beëindigd. Voor 1426 jongeren was het bereiken van de meerderjarige leeftijd de reden. Voor 142 jongeren eindigde de voogdij ten gunste van de gezagsuitoefening door de ouders. Dit heeft te maken met het feit dat ouders in het kader van gezinshereniging naar Nederland komen. De andere beëindigingen vloeiden voort uit voogdij- overdrachten aan opvangouders, familie of een andere instelling.

De voogdij vervalt van rechtswege wanneer een jongere 18 jaar wordt. Daarmee stopt de begeleiding vanuit de jeugdbescherming. De jongeren worden geacht zich zelfstandig te kunnen handhaven. De jongeren met een verblijfsvergunning kunnen werken of gebruik maken van studiefinanciering als zij nog studeren en van gemeentelijke voorzieningen indien zij niet kunnen werken. De jongeren die volledig uitgeprocedeerd zijn worden geacht het land te verlaten uiterlijk op hun achttiende verjaardag.

Voortgezette hulpverlening

Eind 2020 ontvingen nog 18 jongeren kortdurende voortgezette hulp na hun achttiende.

KWALITEITS- BELEID

Cliëntenparticipatie

Nidos geeft jongeren, opvangouders en voormalige amv's een eigen stem en zoekt op verschillende manieren het contact. Nidos kent drie vormen van cliëntenparticipatie; door en met minderenjarige pupillen (de Trusted Juniors), door en met voormalige Nidos pupillen, die inmiddels meerderjarig zijn (de Connected Youngsters), en met en voor de opvangouders.

De Trusted Juniors zijn een groep van ongeveer tien actieve Nidospupillen. Zij willen Nidos graag beter profileren bij de nieuwkomers en geven Nidos gevraagd en ongevraagd feedback op datgene wat in het werk beter kan. De Connected Youngsters wordt gevormd door een groep van zeven voormalig amv's. Zij beheren een community met en voor jongeren vanaf 18 jaar. Waarbij ervaringen delen, elkaar ondersteunen en adviseren centraal staan.

De cliëntenparticipatie van Nidos bestaat daarnaast uit World Cafés voor jongeren en opvangouders, wetenschappelijk onderzoek en de feedback van jongeren als de voogdijbegeleiding eindigt bij meerderjarigheid.

Toch participatie, ondanks corona

Ondanks de onverwachte situatie omtrent corona en de onzekerheid over de maatregelen en over mogelijkheden om te ontmoeten zijn er een aantal world cafés georganiseerd.

De Connected Youngsters zijn er in geslaagd jongeren te bereiken ondanks dat het jaarlijkse evenement voor jongere die 18 jaar worden niet door kon gaan. De Trusted Juniors hebben vanwege corona geen noemenswaardige activiteiten kunnen verrichten. Het verkrijgen van feedback op basis van de “einde voogdij formulieren” heeft wel doorgang gevonden. Samengevat hebben in het afgelopen jaar de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Een campagne van de Connected Youngsters
- World Café voor jongeren in de regio Rotterdam.
- World Café voor jongeren in de regio Den Bosch.
- World Café voor opvangouders uit de regio's Amersfoort, Zwolle en Arnhem.
- Feedback bij einde voogdij.

Evenement Connected Youngsters

Er stond in 2020, net zoals in 2019 een evenement op de planning voor jongeren die 18 jaar worden en in Nederland met een verblijfsvergunning kunnen blijven. Dit is niet doorgegaan door de geldende corona maatregelen. Het feest is bedoeld als moment van verbinding, voor jongeren om elkaar en de Connected Youngsters te leren kennen. Met als voornaamste doel het leren kennen van rolmodellen en het opbouwen van een network voor na hun 18e. De jongeren die uitgenodigd zouden worden zijn op een andere manier geïnformeerd over de Connected Youngsters. Zij ontvingen een kleine attentie in de vorm van een powerbank met daarbij een flyer over de Connected Youngsters en een uitnodiging om lid te worden van een besloten online community.

World Cafés jongeren

In Rotterdam zijn vijf jongeren van verschillende nationaliteiten in gesprek gegaan met twee jeugdbeschermers en de regiomanager. Naast het bespreken van de onderwerpen financiën, school en vriendschap/netwerk is er gesproken over de corona-maatregelen.

Daarnaast benoemden een aantal jongeren dat hun aanvraag gezinshereniging vertraging heeft opgelopen.

Het Worldcafé in Den Bosch is op een aangepaste wijze georganiseerd. Jeugdbeschermers zijn één-op-één in gesprek gegaan met jongeren waarna de resultaten zijn samengebracht.

Wat betreft vriendschappen geven jongeren aan dat ze ondanks corona nog wel contact hadden met vrienden. Maar het was vaak minder of veel digitaal. Jongeren geven aan dat ze heel graag face-to-face contact hebben met hun jeugdbeschermer en vrienden.

Ook dit jaar vragen jongeren om een snellere beslistermijn voor gezinshereniging.

World Café opvangouders

Tijdens een World Café voor opvangouders uit de regio's Amersfoort, Zwolle en Arnhem spraken opvangouders onder het genot van hapjes over een aantal voor hen relevante thema's. De organisatoren concludeerden in zijn algemeenheid het volgende:

- 1 Opvangouders zijn over het algemeen tevreden.
- 2 De bereikbaarheid Nidos, jeugdbeschermers en OWG-werkers is een aandachtspunt.
- 3 Opvangouders voelen zich gewaardeerd.

Feedback bij einde voogdij

Een kwart van de jongeren heeft in 2020 een evaluatieformulier einde voogdij ingeleverd. Van de 888 voogdij-jongeren -die in dat jaar 18 zijn geworden- hebben 223 een formulier ingevuld.

De tevredenheid van de jongeren is net als in voorgaande jaren hoog. Van de jongeren die een evaluatieformulier hebben ingevuld, is 93% tevreden over de voogdijbegeleiding, en is 95% tevreden over de betrokkenheid van de jeugdbeschermer in de zin dat de jongeren vinden dat de jeugdbeschermer goed luistert en de mening van de jongere serieus neemt.

Het blijft zoeken naar wat de meer kritische jongeren vinden. De hoge scores weerspiegelen ook een mate van sociaal wenselijkheid. Bekend is dat jongeren die kritisch op Nidos zijn, geen evaluatieformulier invullen en geen contact (meer) willen met de jeugdbeschermer of Nidos.

In het evaluatieformulier einde voogdij wordt ook gevraagd hoe jongeren zich door de jeugdbeschermer gesteund voelden in het realiseren van hun voogdijdoelen op het terrein van wonen, sociaal netwerk, onderwijs en vrije tijd.

Bij ons komen de échte 'lastpakken'

Sinds mei 2019 is Driss in dienst bij Nidos als manager PON: Perspectief Opvang Nidos. Een kleinschalige opvang voor maximaal vier tot zes jongeren die elders niet te handhaven zijn. Driss is als manager druk met aansturen, overleggen, toezicht houden, ontwikkelingen volgen, contact onderhouden met de directie, etc. "Echte managementtaken, ja. Een goede organisatiestructuur is absoluut nodig wil je jongeren maatwerk kunnen bieden. En dat willen we bij PON."

Zelf heeft hij dus geen directe rol in de begeleiding van de jongeren. "Dat

is de taak van de jongerencoaches. In geval van incidenten en calamiteiten heb ik wel een rol. Het zijn de echte lastpakken die hier komen, met vaak veel incidenten op hun naam. Ingrijpen is voor de veiligheid voor anderen én henzelf noodzakelijk. Bij ons komen ze terecht in een huiselijke omgeving.

Met 24/7 begeleiding van professionele medewerkers die hun taal spreken en hun achtergrond kennen. En dat werkt echt. We zien een afname van delinquent gedrag en drugsgebruik."

Het zijn kinderen die bij hun ouders horen, maar ze kennen alleen maar mislukkingen

"De medewerkers zorgen voor een nieuw perspectief. Jongeren kunnen hier daadwerkelijk opnieuw beginnen, ze zijn genoeg gestraft. Het zijn kinderen, maar ze kennen geen affectie, alleen maar mislukkingen. Bij ons krijgen ze aandacht, een compliment van 'neef', 'oom', 'vader' – we hebben medewerkers van verschillende leeftijden - als ze bijvoorbeeld goed hebben gekookt. Ja, ze draaien mee met koken, schoonmaken, opruimen. En we zijn eerlijk, een verblijfsvergunning zit er niet in. Maar ze hebben soms nog wel een paar jaar om er wat van te maken. Door bijvoorbeeld een (kappers) opleiding te volgen."

Driss Benhammed manager Perspectief Opvang Nidos (PON)

Driss is op zijn 22e naar Nederland gekomen met een diploma antropologie op zak. "Ik wist heel goed wat ik wilde: niet werkeloos in Marokko blijven. Maar deze jongens weten niks. Ze kennen alleen maar armoede en gebrek aan zelfvertrouwen.

In Marokko hebben ze geen perspectief en hier ook niet. Je ziet de worsteling, de strijd, de hoop. Een jongere van 13 die maar één doel heeft: z'n ouders onderhouden. Een andere jongen van 15 die stuurt elke week de helft van z'n leefgeld naar z'n moeder in Tunesië.

Schrijnend om te zien. Door individueel met ze te praten, te werken aan hun talenten, krijgen ze meer zelfvertrouwen, meer perspectief. De meesten gaan vanaf hun 18e door naar Italië, Spanje, Frankrijk en komen bijvoorbeeld te werken op een zorgboerderij of iets vergelijkbaars."

Europa is het ware paradijs, je krijgt het er niet uit

"Tja, voor deze jochies is Europa het ware paradijs, je krijgt het er niet uit. Ook niet bij hun jongere broertjes en neefjes. Onze jongeren geven ze wel tips, maar kinderen die deze droom hebben, tegenhouden? Nee dat lukt ze niet. En of ze het ware verhaal aan hun broertje of neefje vertellen? Dat het hier enorm tegenvalt? Dat het hier echt geen paradijs is? Dat ze traumatische gebeurtenissen hebben meegemaakt? We vermoeden van niet. Schaamte, geen gezichtsverlies willen lijden, dat speelt allemaal mee; die drempel is te hoog."

In zijn algemeenheid is 92% tevreden over de steun van de jeugdbeschermer. Net als voorgaande jaren zijn de jongeren het minst tevreden over de steun die de jeugdbeschermer biedt in het onderhouden of opbouwen van een (nieuw) sociaal netwerk.

In het formulier worden ten slotte nog twee specifieke onderwerpen bevestigd: de tevredenheid van de jongere over hoe de jeugdbeschermer hem/haar heeft geïnformeerd over de verblijfsprocedure en over hoe bekend de jongere is met de klachtenprocedure van Nidos.

Van de jongeren is -en dat is vergelijkbaar met voorgaande jaren- 93% tevreden over hoe Nidos hen informeert over de verblijfsprocedure. Opmerkelijk is dat het aantal jongeren dat zegt bekend te zijn met de klachtenprocedure, is gestegen: van 76% in 2019 naar 84% in 2020. Het vermoeden is dat er sprake is van een na-ijleffect van de extra inspanningen die de Trusted Juniors en de specifieke jongerenfunctionaris in 2019 hebben geleverd om de klachtenprocedure onder de aandacht te brengen van de jongeren.

Leerstoel bij de Rijksuniversiteit Groningen

Nidos financiert een leerstoel bij de Rijksuniversiteit Groningen. Deze is ondergebracht bij de basiseenheid Orthopedagogiek van de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen. Sinds 1 juli 2018 is Monika Smit als bijzonder hoogleraar Psychosociale zorg voor AMV's aan deze leerstoel verbonden. In 2020 liep er onder andere onderzoek naar de zorg en begeleiding van AMV's, de situatie van volwassenen die als AMV naar Nederland kwamen, het verloop van de overgang naar meerderjarigheid van AMV's (transitie naar zelfstandigheid) en de matchingsfactoren die bijdragen aan succesvolle plaatsing in OWG-gezinnen.

Klachtenafhandeling

Bij de kennismaking wordt aan iedere jongere en verzorger een folder in de eigen taal gegeven. In die folder staat informatie over Nidos als instelling en de voogdij, opvang en hulp die de instelling hen kan bieden. Ook staat in de folder hoe een jongere of zijn verzorger een klacht kan indienen als hij of zij niet tevreden is over de geboden ondersteuning. Nidos gaat ervan uit dat klachten in het algemeen het beste kunnen worden besproken in een gesprek

tussen de cliënt en de betrokken medewerker, mogelijk samen met zijn of haar leidinggevende. De praktijk wijst uit dat in een dergelijk gesprek meestal een bevredigende oplossing gevonden wordt (dit noemen we de interne klachtafhandeling). Wanneer het niet gelukt is de klacht op te lossen met de interne klachtafhandeling, heeft de cliënt het recht zijn klacht voor te leggen aan de externe klachtencommissie van Nidos.

De cliënt kan de klacht ook rechtstreeks indienen bij de externe klachtencommissie met het verzoek de klacht te behandelen. Nidos beschikt over een volledig onafhankelijke klachtencommissie die is ingesteld conform de Jeugdwet.

Bij deze commissie zijn er in het verslagjaar geen klachten ingediend.

Inzage dossiers

Bij de beëindiging van de hulp aan de jongere wordt het dossier afgesloten en de eindrapportage opgesteld. Het eindrapport wordt met de jongere besproken en overhandigd. Tevens wordt met de jongere overlegd over de termijn waarbinnen het dossier bewaard dient te blijven. In het verslagjaar is het privacyreglement van Nidos herzien. Hiermee is ook de bewaartermijn herzien en gewijzigd in vijftig jaar, om tegemoet te komen aan het feit dat veel ex-pupillen ook op latere leeftijd de behoefte hebben om hun dossier in te zien. De maximale termijn is daarmee gesteld op vijftig jaar na meerderjarigheid. Indien er jongere biologische broertjes/zusjes zijn, wordt het pupildossier bewaard tot vijftig jaar na meerderjarig worden van het jongste biologische broertje/zusje. Indien het een kind van een tienermoeder betreft, wordt ook het pupildossier van de tienermoeder bewaard tot vijftig jaar na meerderjarig worden van haar kind. De jongere kan ook gedurende de hulpverlening kennis nemen van de inhoud van het dossier.

Voor jeugdbeschermers is het van belang dat zij in gesprekken hun pupillen wijzen op hun rechtspositie en het feit dat gegevens alleen zullen worden gedeeld met andere organisaties als zij daarvoor expliciet toestemming geven. Omdat het in het werk van Nidos altijd om minderjarigen gaat, die niet kunnen overzien wat er met hun persoonsgegevens gebeurt, moet dit een regelmatig terugkerend onderwerp van gesprek zijn.

Privacy en datalekken

Sinds medio 2018 heeft Nidos een privacy officer die zich met allerlei privacy-issues binnen de organisatie bezighoudt. Het constateren en melden van datalekken zijn daarvan een onderdeel. In 2020 zijn er tien datalekken gemeld bij Nidos; hiervan zijn er twee gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens, in vijf gevallen zijn de betrokkenen geïnformeerd over het datalek. Dit is op grond van de omvang, de inhoud en het risico op gevolgen van het betreffende datalek. We analyseren alle datalekken en nemen waar mogelijk preventieve maatregelen.

De ICT-afdeling van Nidos heeft aandacht voor de risico's op inbraken of lekken en alle gevonden informatie op dat gebied wordt gebruikt om de beveiliging verder te verbeteren. Dit is een constant aandachtspunt.

Het aantal datalekken lijkt verder afgenomen te zijn en de ernst en risico's zijn duidelijk verminderd. Bewustwording blijft wel noodzakelijk. In 2020 zijn externe instanties steeds vaker aangesproken op hun informatie verzoeken, met toestemming van de ex-pupil, die niet voldoen aan de eisen die de AVG hierbij aan instanties en professionals stelt. Het gaat er dan om dat hele dossiers worden opgevraagd, terwijl alleen relevante informatie voor de taak die een instantie of functionaris heeft mag worden opgevraagd. De verzoeken worden vervolgens aangepast en alleen de relevante informatie wordt gedeeld.

Incidentenregistratie

Jeugdbeschermers beoordelen dagelijks of een gebeurtenis (gemeld door het COA of de contractpartner) valt binnen de gehanteerde definitie van een incident. Indien dit het geval is, wordt dit in de incidentenregistratie ingevuld.

Nidos dient als gecertificeerde instelling, op grond van de Jeugdwet, dan wel op grond van procesafspraken, calamiteiten en geweldsincidenten te melden bij de Inspecties; te weten bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid. Wanneer een calamiteit of geweldsincident gemeld is, beoordelen de Inspecties of dit incident onderzocht dient te worden. Het verzoek tot onderzoek kan aan verschillende partijen worden toegewezen, te weten Nidos, het COA of de contractpartner van Nidos voor de kleinschalige opvang.

In sommige gevallen besluiten de Inspecties zelf onderzoek te doen. Te allen tijde wordt er gevraagd om het onderzoek uit te voeren in samenwerking met de betrokken ketenpartner(s). Het doel van het onderzoek is om te komen tot basisoorzaken die (mogelijk) ten grondslag liggen aan een incident. Vanuit de gevonden basisoorzaken worden verbetermaatregelen voor de betrokken organisatie(s) geformuleerd. Door te kijken hoe een soortgelijk incident in de toekomst (mogelijk) voorkomen kan worden, wordt er een leereffect gecreëerd voor de organisatie(s). De Inspecties beoordelen vervolgens of het uitgevoerde onderzoek voldoet aan de door de Inspecties gestelde eisen.

HET TOELATINGS-, TERUGKEER- EN OPVANGBELEID VAN AMV'S

De toelating van amv's

Met betrekking tot de toelating is er een specifiek amv-beleid. Allereerst wordt beoordeeld of een jongere in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel. Indien dit niet het geval is, dan wordt ingezet op terugkeer en wordt er gekeken of een jongere kan terugkeren bij zijn ouders of andere familieleden en als dit niet mogelijk blijkt, bij opvanghuizen. Wordt helder dat de jongere niet kan terugkeren, dan kan hij in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning buiten schuld voor amv's. Deze verblijfsvergunning wordt verleend als na uiterlijk drie jaar, of zoveel eerder als duidelijk is dat terugkeer geen optie is, blijkt dat adequate opvang buiten de schuld van de jongere niet gerealiseerd kan worden en de amv nog steeds minderjarig is (dus jonger dan vijftien was bij binnenkomst). De vergunning wordt verleend met ingang van de datum van de asielaanvraag en blijft bedoeld voor uitzonderlijke gevallen.

Nidos is van mening dat jongeren zo snel mogelijk duidelijkheid moeten krijgen over hun verblijfsperspectief. Als dit perspectief terugkeer is, dient dit zo snel mogelijk te worden gerealiseerd. Kan de overheid de terugkeer niet realiseren dan dient dit als consequentie te hebben dat de jongere alsnog in het bezit wordt gesteld van een verblijfsvergunning. Dit is volgens Nidos een sluitende aanpak. Zo wordt voorkomen dat er een groep jongeren ontstaat die jarenlang in Nederland verblijft en zich hier ontwikkelt tot volwassenen, maar niet wordt

uitgezet naar het land van herkomst. Belangrijk punt van aandacht is de invulling van het buitenschuldbeleid voor amv's en de criteria voor de vaststelling van adequate opvang in het land van herkomst. Voor zover Nidos weet, heeft de IND tot op heden vier verblijfsvergunningen op grond van het buitenschuldbeleid verstrekt. Hierdoor groeit de groep jongeren die geen zicht hebben op een verblijfsvergunning en vaak ook niet voor hun achttiende kunnen terugkeren naar een vorm van adequate opvang en dus jarenlang in Nederland verblijven (eigenlijk de groep waarop het kinderpardon zag). Deze jongeren komen veelal op hun achttiende in de illegaliteit terecht, hetgeen Nidos zeer onwenselijk vindt.

Een duurzaam (terugkeer) perspectief voor amv's; de double commitment benadering

Nidos heeft een visie op terugkeer inclusief een methodische aanpak om (uitgeprocedeerde) amv's adequaat te begeleiden bij een duurzame en veilige terugkeer. In deze terugkeervisie getiteld 'Een duurzaam (terugkeer) perspectief voor amv's: Commitment van het kind en commitment van de familie, de double commitment (CC)-benadering', worden op basis van kennis en ervaringen de mogelijkheden verkend en benoemd om te komen tot een aanpak om uitgeprocedeerde amv's adequaat te begeleiden bij een duurzame en veilige terugkeer.

De visie is continu in ontwikkeling. Dit wil zeggen dat bijstelling op ieder moment kan plaatsvinden onder meer naar aanleiding van praktijkervaringen van jeugdbeschermers of derden. Met deze visie wil Nidos, als voogdijorganisatie, bijdragen aan de discussie over duurzame terugkeer en het ontwikkelen van praktische samenwerking met organisaties in Nederland, Europa en landen van herkomst om duurzame terugkeer van amv's te realiseren.

Doel daarbij is duidelijk te maken waar Nidos als voogdijinstelling voor staat en wat de positie van de voogd is in dit geheel. De voogd heeft tot taak de belangen te behartigen van de amv's en hun ontwikkeling te bevorderen. Wanneer een amv zich geconfronteerd ziet met een kansloze asielpcedure en de overheid wil dat hij terugkeert, dan heeft de voogd tot taak - ook daarin - de belangen van de amv zo goed mogelijk te behartigen en zijn ontwikkeling te bevorderen.

Daarbij is het uitgangspunt van Nidos dat een leven in de illegaliteit schadelijk en daarmee onwenselijk is voor jongeren. Belangrijke thema's binnen deze terugkeervisie zijn onder meer de opvang van jongeren in familieverband en monitoring.

Omdat er door de hoge instroom de afgelopen jaren veel nieuwe medewerkers bij Nidos zijn komen werken, bleek het noodzakelijk om op het thema terugkeer een scholing te ontwikkelen. In 2017 is deze scholing van start gegaan en in 2018, 2019 en 2020 is deze voortgezet. De intentie is dat alle jeugdbeschermers van Nidos deze training zullen volgen.

Samenwerking met DT&V

DT&V en Nidos hebben een samenwerkingsconvenant. Om de uitvoering hiervan soepel te blijven laten verlopen vinden er de afgelopen jaren ketendagen plaats, waarbij naast DT&V en Nidos het COA, de IND en de AVIM zijn aangesloten. Zo kan met het hele krachtenveld, betrokken bij de terugkeer van amv's, besproken worden waar zich knelpunten voordoen en hoe deze het best opgelost kunnen worden. In 2020 zou er wederom een ketendag plaatsvinden. Deze ging niet door vanwege corona en de beperking om elkaar live te zien.

Nidos en DT&V hebben in 2019 afgesproken om het samenwerkingsconvenant en de daaruit volgende samenwerkingsafspraken up-to-date te maken. De noodzaak hiertoe werd indringender na verschijning van het rapport van de Inspectie Justitie & Veiligheid over het verstrekproces van twee Armeense kinderen, die bij Nidos onder toezicht waren gesteld. In haar brief van 5 november 2019 schreef de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid -mevr Ankie Broekers-Knol- aan de Tweede Kamer dat het inspectierapport voor haar aanleiding was een aantal maatregelen te treffen. Een van deze maatregelen stelde dat er gewerkt diende te worden aan herstel van vertrouwen tussen de DT&V en Nidos.

Begin 2020 verstreekte het Directoraat-Generaal Migratie in overleg met de DT&V en Nidos, een opdracht aan een extern bureau om de procesbegeleiding voor dit traject op zich te nemen. Daarmee startte de samenwerking tot herstel van vertrouwen. Zowel op bestuurlijk-, directie-, als uitvoeringsniveau von-

den gesprekken plaats tussen diverse medewerkers van de DT&V en Nidos. In het bijzonder over thema's die in de praktijk tot discussie konden leiden. Een belangrijk resultaat van het doorlopen van dit traject was dat de betrokkenen op bestuurlijk- c.q. directieniveau naar elkaar uitspraken dat er, mede dankzij de gesprekken tijdens dit traject, sprake is van onderling vertrouwen. Dat gold ook voor de in dit traject gesproken professionals. Uiteindelijk zijn ook de samenwerkingsafspraken hernieuwd in de vorm van een stappenplan. Nieuw hierin is dat COA aangesloten is bij de samenwerkingsafspraken. De reden hiertoe is dat COA als dagelijks begeleider van een kind een bijdrage kan leveren aan het creëren van een reëel toekomstperspectief van de minderjarige. Het hernieuwde stappenplan is in december 2020 vastgesteld in het deelberaad asiel.

Begeleiding

In alle opvangvormen – ook de gezinnen – zullen de jongeren worden begeleid conform het perspectief dat voortvloeit uit hun asielprocedure (terugkeer dan wel integratie). Nidos draagt er zorg voor dat de opvanggezinnen voor deze taak worden toegerust, het COA en de contractpartners zorgen hiervoor wanneer het de medewerkers van de opvanglocaties betreft.

Het verblijfsperspectief van jongeren wordt door de jeugdbeschermers van Nidos al in het begin van de begeleiding met de jongeren, hun netwerk, en hun omgeving besproken. Als op grond van beslissingen in de asielprocedure is vast komen te staan wat het perspectief is van een jongere, terugkeer of integratie, wordt dit toekomstperspectief expliciet als een doel opgenomen in het plan van aanpak voor de jongere.

Wanneer er sprake is van terugkeer wordt dit doel tevens vertaald in concrete, op terugkeer gerichte acties. Te denken valt aan bezoeken aan de IOM (Internationale Organisatie voor Migratie), deelname aan praktijkgericht onderwijs dat qua inhoud en beroepsperspectief verband houdt met kansen in het land van herkomst, het leggen van contacten met eventuele familie in het land van herkomst, verkenning met de jongere van de formele stappen die gezet moeten worden voor terugkeer en deelname aan door derden georganiseerde projecten gericht op terugkeer. Met het oog op de effectiviteit zullen de geformuleerde acties maatwerk moeten zijn.

Achter elk gedrag schuilt een reden

Sinds januari 2018 bestaat de functie crisisinterventie functionaris, vertelt Ibrahim. "Met de inrichting van PON onderzoek ik als crisisinterventie functionaris welke handvatten en begeleiding jongeren nodig hebben". Niet lang daarna werd zijn functie een landelijke functie: "Wanneer de ontwikkeling van een jongere echt in gevaar komt –bijvoorbeeld bij zorgen over het welzijn en bij incidenten op opvanglocaties - waarbij het contact tussen de jongere en hulpverleners/omgeving stagneert, dan kom ik in beeld. Dat kan overal zijn: COA-locaties, PON, KWV, OWG, het aanmeldcentrum in Ter Apel, detentie, jeugdzorg plus, HTL, noem maar op. Nidos heeft een sprong kunnen maken om deze functie te creëren en het werkelijke contact met de jongere aan te kunnen gaan, in plaats van de jongere te leren kennen vanuit een dossier. Dit is een geweldige innovatie en 'herdesign' van de zorg van kwetsbare minderjarigen."

"Wat helpt bij interventies? Oprecht contact maken en de jongere niet veroordelen. Ik heb mezelf geleerd dat ik met drie G's werk: elke jongere wordt Gezien, Gehoord en Geholpen. Als je deze drie G's kan toepassen op de werkvloer in het contact, dan heb je ingang bij de jongere. Dit moet van nature gebeuren. Dit zijn vaardigheden die je jezelf eigen maakt. Daarnaast spreek ik verschillende talen: Arabisch, Eritrees, Fur, Nederlands, Engels. Bovendien ben ik HBO opgeleid in de richtingen Communicatie en Mediation. Vanuit deze twee studies

houd ik de kennis tussen theorie en praktijk in balans. Dit is belangrijk in het contact maken met de jongere en om de juiste interventie toe te passen. En ik ben een ex-asielzoeker. Ik heb hetzelfde ervaren, dat geeft vertrouwen."

De vraag wat Noord-Afrikaanse jongeren onderscheidt van andere jongeren, vindt Ibrahim niet interessant.

"Achtergrond, cultuur, ja die zijn anders. Interessanter is te kijken naar de drijfveer van jongeren. Iedereen komt voor

een beter perspectief: meer veiligheid en een beter leven. Europa is hét 'beloofde' land, dat zit in het 'fundament' van deze jonge vluchtelingen. En als ze dan meemaken dat Europa helemaal geen paradijs is, zijn ze diep teleurgesteld. Als het Ibrahim is gelukt, waarom mij dan niet?"

Ze voelen zich niet gewenst, worden gezien als criminele, gewelddadige verslaafden

Naast een jongere staan. Ruimte bieden voor zijn verhaal en zijn zorgvraag. "Achter elk gedrag schuilt een reden: hij mist z'n ouders, is kwetsbaar, kan de groepsdruk niet aan. Ze voelen zich niet welkom, worden gezien als criminele gewelddadige verslaafden. Ja, dat zie ik ook, maar ik zie deze jongeren vooral als overlevers. Maar ze zijn gekomen met hoge verwachtingen. Meteen is er de shock: Europa is geen paradijs. Ze krijgen geen verblijfsvergunning. Er is geen perspectief. De groepsdruk is hoog. En voordat je het weet ga je het verkeerde pad op. Maar iedere jongere is uniek, heeft een eigen verhaal,

Ibrahim Salama
crisisinterventie
functionaris bij Nidos

eigen kracht en een eigen motivatie. Ik kijk naar de jongere zelf, keur het gedrag af, niet de jongere. Ik bezoek jongeren ook in de gevangenis. Vaak ontstaan daar de mooie gesprekken. Als dan het besef er is dat we kunnen kijken naar de mogelijkheden, dán zie je de echte jongere. En kun je het gesprek aangaan over terugkeer, zónder dwangkader, maar kijken naar de toekomst en wat hij daarvoor nodig heeft.”

Het woord ‘veiligelanders’ komt ter sprake. Ibrahim heeft zichtbaar moeite met dat woord. “Een veilig land, wat is dat? Dat er geen oorlog is, maar wel corrupte politie? Dat de nieuwe vrouw van je vader jou niet moet, waar moet je heen? De straat op? De armoede, de uitzichtloosheid, geen jeugdzorg, er is helemaal niks. De definitie van veiligheid is voor iedereen anders. En dan komen ze hier en ook hier zijn ze ongewenst. Dan ben je 13, 14, 15, zeg het maar.”

Hij werkt, onderhoudt zijn vader en gaat nooit mee naar Europa

De meeste jongeren reizen vanaf hun 18e door binnen Europa. En sommige jongeren willen terug. “En dat is soms minder mooi dan het lijkt. Zo was er een jongere die terug wilde, maar zijn moeder wilde dat niet. ‘Hij moet geld verdienen voor mij, als een kerel, en anders gaat hij maar stelen.’ Hartverscheurend voor zo’n kind, die knul was helemaal verdwaasd. Maar ik heb ook een mooi voorbeeld. Een jongere had al in verschillende landen in de gevangenis gezeten. Toen kwam hij bij ons terecht, bij

PON. We hebben contact gezocht met zijn vader, verteld hoe het met hem gaat. Zijn vader wilde eerst niets met hem te maken hebben, hij was diep teleurgesteld. We bleven met de vader in contact. Ondertussen werd de jongen behandeld voor zijn verslaving. Ook dat vertelden we hem. En langzamerhand draaide z’n vader bij. Vertelde dat hij zijn zoon enorm miste, al sinds zijn vertrek. Dat hij hem nodig had, thuis. En het gaat goed met hem. Hij werkt, onderhoudt zijn vader en... gaat nooit meer naar Europa.”

De opvang van amv's

Opvangmodel amv's

Het uitgangspunt van het opvangmodel voor amv's is om de jongeren zo snel mogelijk kleinschalig op te vangen.

Het model is als volgt:

- Kinderen tot 15 jaar en die extra kwetsbaar zijn worden opgevangen in opvanggezinnen.
- Jongeren van 15 jaar en ouder (tenzij zij familie hebben in Nederland of inreizen met een begeleider) worden opgevangen in een POL (proces opvanglocatie) onder verantwoordelijkheid van het COA.
- Na afloop van de Algemene Asielprocedure verblijven de jongeren
  - met een verblijfsvergunning in een opvanggezin of een kleine wooneenheid (KWE)/kinderwoongroep (KWG) onder verantwoordelijkheid van Nidos, en,
  - met een negatieve beschikking of een doorverwijzing naar de verlengde asielprocedure in een kleinschalige woonvoorziening van max. 20 kinderen onder verantwoordelijkheid van het COA.

De kleinschalige opvang van Nidos wordt georganiseerd door contractpartners (bijna allen instellingen voor jeugdhulp), of door Nidos zelf in KWG's (maximaal negen jongeren in een huis in een woonwijk met zeven maal vierentwintig uur begeleiding) en KWE's (maximaal vier jongeren in een eengezinswoning in een woonwijk met partiële begeleiding op de belangrijke momenten op de dag, zoals voor en na schooltijd en in de avonden).

De kleinschalige woonvoorzieningen van het COA bestaan uit eenheden van 20 jongeren in woningen in woonwijken of op terreinen van voormalige internaten of, voor jongeren van 17,5 jaar en ouder, op het terrein van een AZC.

De eerste opvang van kwetsbare jongeren, waaronder alle kinderen jonger dan 15 jaar, vindt plaats in opvanggezinnen.

Knelpunten met betrekking tot de (rechts)positie van jongeren

In 2020 was er sprake van een aantal knelpunten die de (rechts)positie van amv's onder druk zet. Dit zijn overigens veelal knelpunten die ook in voorgaande jaren al speelden en in het verslagjaar niet of slechts deels zijn opgelost.

Asielprocedure amv's

De laatste jaren wordt door Nidos, advocaten en jongeren druk op de rechtsbijstand in een zorgvuldige behandeling van de asielprocedure ervaren. Zo zijn er een aantal vreemdelingrechtelijke procedurele wijzigingen doorgevoerd, die voor minderjarigen nadelig zijn. Zoals een beroepstermijn van een week in asielzaken, het afschaffen van het kinderpardon en van de discretionaire bevoegdheid van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en, in 2020, ook een uitbreiding van het aanmeldgehoor voor minderjarigen. Nidos maakt zich zorgen over deze ontwikkelingen en heeft dit ook aangekaart bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Doorlooptijden IND

Ook in 2020 waren de doorlooptijden bij de IND hoog. Dit komt o.a. door een strengere toets op geloofwaardigheid van bepaalde nationaliteiten, zoals de Eritrese. Daarnaast hebben de coronamaatregelen tot ernstige vertraging geleid in de afhandeling van asielverzoeken.

Registratieverschillen

Een ander knelpunt betreft de uiteenlopende registraties van persoonsgegevens van voogdijpupillen, bij Nidos, de IND, de gemeente en bij rechtbanken. Tot voorheen kon Nidos dossiers sluiten na melding aan het gezagsregister van de meerderjarigheid van haar pupillen. Deze melding werd gedaan op grond van een IND-beschikking of BRP-inschrijving. In het verslagjaar is gebleken dat gegevens in het gezagsregister niet meer konden worden aangepast als er geen rechterlijke uitspraak aan ten grondslag lag. Voor Nidos en pupillen blijft hierdoor een onduidelijke situatie bestaan, nu het gezagsregister niet meer als basis kan dienen voor de vaststelling of een jongere in Nederland nog onder voogdij staat of niet meer. In het verslagjaar is er geen oplossing gevonden.

Onderwijs

Het onderwijsaanbod sluit onvoldoende aan bij de mogelijkheden en talenten van onze jongeren waardoor de jongeren ontmoedigd raken. Ook de doorstroom naar vervolgonderwijs stagneert. Er is een groep jongeren waarbij het ISK-onderwijs eindonderwijs is geworden, hetgeen niet leidt tot een erkend diploma of certificaat. Jongeren die 18 jaar zijn geworden, stromen nog te vaak

door naar inburgeringstrajecten en niet naar het reguliere onderwijs, terwijl zij hier wel de potentie voor hebben gezien hun schoolverleden in het land van herkomst. Ook is het huidige onderwijs te weinig gericht op terugkeer naar het land van herkomst waardoor jongeren afhaken. Het ISK-onderwijs ervaart op haar beurt te weinig betrokkenheid vanuit de jeugdbeschermers en mentoren.

Met de onderwijspartners is de dialoog opgestart om het onderwijs beter te laten aansluiten bij de behoefte en het toekomstperspectief van de jongeren hier of elders in de wereld.

In 2020 hebben de coronamaatregelen ook op het onderwijs aan de amv's een negatieve invloed gehad.

DE OPVANG GECONTRACTEERD DOOR NIDOS

Opvang en Wonen in Gezinsverband (OWG)

Uitgangspunt en visie van Nidos is dat een kind het best in een gezin kan worden opgevangen. Nidos heeft hiervoor een unieke opvangvorm ontwikkeld: Opvang en Wonen in Gezinsverband (OWG). Een opvang waarbij het niet gaat om een geïndiceerde hulpverleningssituatie, maar om opvang en wonen in een gezinssysteem, bij familie of een bekende uit hun netwerk. Voor de jongeren zonder familie of een netwerk in Nederland werft Nidos zelf cultuurgezinnen. Een gezin kan bestaan uit ouders en kinderen, maar kan ook een (echt)paar zonder kinderen of een alleenstaande volwassene.

De noodzaak van het opvangen in een gezin komt niet voort uit een persoonlijk aan de jongere gerelateerd (ontwikkelings)probleem, maar uit de behoefte aan veilige opvang. Gaat het in andere vormen van opvang om een (meer) professionele relatie van de mentor met het kind, juist in een natuurlijke omgeving van het “gewone” gezin kan door het (kwetsbare) kind een duurzame persoonlijke relatie worden aangegaan, die mogelijk ook door kan gaan na het 18e jaar. In deze relatie kan vaak ondersteuning op maat geboden worden, zowel wanneer het gaat om voortgaand verblijf in Nederland alsook wanneer het gaat om terugkeer naar het betreffende land van herkomst. Bij opvang in een gezin worden aan jongeren, vanuit veiligheid en perspectief, maximale ontwikkelingskansen geboden. Waarbij ruimte aan deze jongeren gegeven wordt om vanuit hun

eigen cultuur hun eigen persoonlijkheid en zelfstandigheid te ontwikkelen en te werken aan een eigen netwerk van contacten. Mocht er geen gezin vanuit hun eigen cultuur voorhanden zijn, dan wordt een jongere in ieder geval geplaatst in een gezinssituatie binnen een vergelijkbare cultuur, met veel respect voor de eigen cultuur van de jongere.

Het accent ligt op herstel na de vlucht en zo snel mogelijk het dagelijks leven weer oppakken.

Kinderen tot en met 14 jaar oud, die zonder verwanten in Nederland arriveren, worden door Nidos altijd direct in een opvanggezin geplaatst, zowel met als zonder verblijfsstatus. In 2020 werden er 188 kinderen onder de 15 jaar rechtstreeks in OWG geplaatst. Ook kwetsbare kinderen boven de 15 jaar en kinderen met een statusperspectief worden als ze dat willen waar mogelijk in opvanggezinnen geplaatst. In 2020 woonden er 198 kinderen van 15 jaar en ouder in een opvanggezin. Jongeren van 15 jaar en ouder worden -zoals eerder vermeld- veelal eerst opgevangen in een POL. Tijdens deze periode vinden de activiteiten plaats in het kader van de rust- en voorbereidingstermijn, wordt de algemene asielprocedure doorlopen en wordt het advies over de vervolgoptvang geformuleerd.

Na het verblijf in de POL stromen de jongeren door naar een vervolgoptvang op basis van een oordeel van de voogd, in overleg met de mentoren van het COA, vanuit het belang van de jongere. Daarbij is de aansluiting van de opvang op de ontwikkeling van de jongere doorslaggevend. Dit betekent dat ook in aansluiting op het verblijf in de POL er de mogelijkheid is van een verblijf in een opvanggezin. Jongeren die na plaatsing in de kleinschalige opvang alsnog kiezen voor een opvanggezin worden ook bemiddeld.

Opvangpool

Nidos beschikt over een groot bestand aan opvanggezinnen. Dit bestand wordt de opvangpool genoemd en wordt beheerd door de OWG-werkers. De gezinnen in de opvangpool zijn geworven en gescreend door Nidos.

Daarnaast worden veel jongeren opgevangen bij familie, clan- of stamgenoten; dit zijn de familienetwerk-plaatsen. Ook deze gezinnen worden volledig

gescreend. Het totaal aantal plekken in gezinnen dat Nidos in 2020 beschikbaar had bedroeg 1793. Daarvan waren in totaal 1380 plekken bezet. Ondanks de beperkende effecten van de corona pandemie bleven de opvanggezinnen zeer gemotiveerd en lukte het om de opvangpool steeds aan te vullen.

Vanwege de samenstelling van het pupillenbestand is het nodig, gezien de diversiteit van culturen, een breed samengestelde keuzemogelijkheid aan gezinnen te hebben. De OWG-werkers werven en screenen steeds nieuwe opvanggezinnen. In 2020 is er verder geworven binnen de Syrische en Eritrese gemeenschappen. Vanwege de aanhoudende instroom van kinderen met een Noord-Afrikaanse achtergrond bleef OWG in 2020 doorgaan met de werving binnen de Marokkaanse gemeenschap in Nederland.

Aantal jongeren in een opvanggezin

De leeftijdsverdeling van de jongeren in een opvanggezin is eind 2020 als volgt:

jonger dan 12 jaar	222
12 jaar	84
13 jaar	104
14 jaar	154
15 jaar	178
16 jaar	219
17 jaar	253
totaal	1214

In het verslagjaar is 73% van de jongeren die onder de Nidos-opvang vallen in een opvanggezin geplaatst. In de leeftijdscategorie 0 t/m 14 zijn bijna alle jongeren in een gezin geplaatst. Voor een beperkt aantal jongeren bleek dat gezinsopvang niet de aangewezen vorm was.

OWG 18+

Begin 2018 heeft de minister van VWS aangegeven dat jongeren in pleeggezinnen langer van pleegzorg gebruik zouden moeten kunnen maken en dat pleegzorg standaard tot het 21e jaar verlengd zou moeten worden. Dit heeft in 2018 geleid tot een bestuurlijke afspraak tussen het Ministerie van VWS,

Jeugdzorg Nederland en de Vereniging Nederlandse gemeenten dat met ingang van 1 juli 2018 pleegkinderen standaard tot 21 jaar in hun pleeggezin kunnen verblijven en dat de pleegouders hiervoor een vergoeding blijven ontvangen. Nidos is er steeds van uitgegaan dat deze regeling ook voor haar pupillen in de OWG-gezinnen zou gelden.

Hierover zijn in 2019 en 2020 gesprekken gevoerd met o.a. het Ministerie van Justitie en Veiligheid en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Ondertussen zijn er jongeren na hun 18e in een OWG-gezin blijven wonen, met een vergoeding van Nidos. De in 2019 aangenomen motie in de Tweede Kamer om opties te verkennen voor een overgangsregeling voor amv's die 18 worden vanwege zorgen over hun startkansen in de maatschappij, heeft tot op heden niet geleid tot beleidswijzigingen. Op basis van dienstverleningsovereenkomsten met verschillende gemeenten biedt Nidos waar mogelijk een verlengd verblijf in een opvanggezin aan.

Kleinschalige Opvang

Binnen de Kleinschalige Opvang (KSO) worden conform het opvangmodel amv in de leeftijd van 15 t/m 17 jaar opgevangen die beschikken over een verblijfsstatus. De opvang werd in 2020 aangeboden door zes contractpartners (Elker, Lindenhout, Jeugdformaat, Enver, Sterk Huis en Parlan). Daarnaast biedt ook Nidos Eigen Opvang (NEO) opvang aan amv met een verblijfsvergunning.

De focus van de dagelijkse begeleiding binnen de KSO ligt op het toewerken naar zelfstandigheid bij 18 jaar. Er zijn twee verschillende woonvormen te onderscheiden:

- De Kinderwoongroepen (KWG) zijn bedoeld voor 15- en soms 16-jarigen. In de woongroepen is 24-uurs begeleiding aanwezig.
- De Kleine Wooneenheden (KWE) zijn bedoeld voor jongeren van 16 en 17 jaar. In een KWE wonen in de regel vier jongeren met begeleiding. Per vier jongeren is gedurende 28 uur per week een mentor aanwezig die hen begeleidt en helpt.

Beschikbare opvang

Het aantal beschikbare plaatsen in de KSO is in 2020 gedaald van 600 opvangplaatsen in januari naar ongeveer 500 plaatsen in december 2020. De dalende instroom komt mede vanwege de maatregelen rondom corona. Door deze maatregelen lag de doorstroom vanuit andere Europese lidstaten laag en in Nederland werden procedures opgeschort.

Kwaliteitsbeleid

Het monitoren, verbeteren en door ontwikkelen van de kwaliteit binnen de KSO vindt plaats aan de hand van verschillende instrumenten, te weten: jaarlijkse enquêtes, kwaliteitsmetingen, incidentenregistratie en -onderzoeken, fysieke metingen van de kwaliteit op opvanglocaties en periodieke overleggen. Deze verschillende instrumenten stellen ons in staat gericht in te zetten op verbeterpunten en ontwikkelingen. Nidos en contractpartners proberen hierdoor een stapsgewijze verbetering over de gehele opvang te bewerkstelligen. In 2020 stonden de thema's gezondheid en kennis- en informatieborging centraal tijdens de kwaliteitsmetingen. De bevindingen t.a.v. de kwaliteitsontwikkeling zullen jaarlijks worden beschreven in de kwaliteitsrapportage KSO.

Gemeenten

Vanaf het moment dat jongeren binnen de KSO de leeftijd van 18 jaar bereiken, zijn gemeenten (financieel) verantwoordelijk voor vervolghuisvesting, vervolfbegeleiding en eventuele inkomensondersteuning. Ook in 2020 was het tijdig realiseren van vervolghuisvesting een grote uitdaging voor gemeenten. Contractpartners en gemeenten maken, wanneer huisvesting niet tijdig beschikbaar is, onderling afspraken over de overbrugging binnen de KSO.

Nidos Eigen Opvang (NEO)

In 2020 heeft NEO zeven KWE's in Utrecht, drie KWE's in Amersfoort, één KWE in Assen en één woongroep (KWG) in De Glind. In totaal kan NEO op deze locaties plek bieden aan maximaal 46 jongeren. Per 31 december 2020 bestaat de bezetting uit 19 amv's en daarnaast bood NEO ook begeleiding aan 20 meerderjarigen die vanuit hun NEO-locatie wachten op vervolghuisvesting binnen de gemeente.

Perspectief Opvang Nidos (PON)

Nidos vangt sinds februari 2019 ook jongeren zonder verblijfsstatus op binnen de Perspectief Opvang Nidos (PON). Binnen PON worden jongeren opgevangen die geen verblijfsstatus hebben en door overlast en/of een bijzondere zorgvraag niet binnen de gewone kaders van het opvangmodel kunnen worden opgevangen. Binnen PON worden deze jongeren van 15-18 jaar intensief begeleid en opgevangen op veel kleinere schaal, te weten 4 tot 6 jongeren per locatie, in plaats van 20 tot 80 bij het COA. Het ministerie van Justitie en Veiligheid is de opdrachtgever van deze opvang(vorm).

Bij de start van PON ging het in eerste instantie om 12 opvangplekken verspreid over verschillende kleinschalige locaties. Gezien de tot dusver positieve (inhoudelijke) ervaringen binnen en met PON en de (nog) steeds verder oplopende druk op de COA-locaties t.a.v. de aanpak van overlast gevende asielzoekers, wordt - onder andere op verzoek van het COA en met instemming van het ministerie Justitie en Veiligheid - het aantal plekken binnen de PON opvang in 2021 uitgebreid naar 16.

Werken aan zingeving: een doel en zinvolle dagbesteding werkt wél

Sinds maart 1996 werkt Nadia bij het COA. "Ik ben begonnen als amv-medewerker, wat ik 20 jaar met veel plezier heb gedaan. Als amv-medewerker ondersteun je jongeren en je begeleidt ze in hun ontwikkeling. Nu werk ik één dag in de week als beleidsadviseur amv-gerelateerde zaken en drie dagen in de week als secretaris van de regiomanager bijzondere opvang in het zuidelijke deel van Nederland."

"Als amv-medewerker heb ik laatste periode in Oisterwijk gewerkt. Deze COA-locatie ligt in een bosrijke omgeving. Hier kunnen in totaal 450 bewoners terecht, waarvan 50 amv.

De bewoners verblijven in houten gebouwen van twee verdiepingen.

De jongeren gescheiden van de volwassenen. Per unit wonen acht

jongeren, de inrichting is sober en er zijn één- en twee-persoonslaapkamers. Het verloop op een proces opvanglocatie voor amv's (POA) is normaliter vrij hoog. Jongeren verblijven hier gemiddeld zeven tot tien weken. De afgelopen jaren is het verblijf uitgedroefd naar een half jaar tot een jaar. Na Ter Apel komen ze hier om de asielprocedure te doorlopen en tot rust te komen. We zijn het eerste 'gezicht' voor ze na Ter Apel en daar investeren we in. We nemen echt de tijd om ze in die korte periode te leren kennen. Waarom die periode normaal zo kort is? Wie een verblijfsvergunning krijgt, stroomt door naar Nidos. Wie een negatieve beschikking heeft, of nog geen antwoord, stroomt door naar een kleine COA-woonvoorziening voor 16 tot 20 jongeren. Deze voorziening ligt midden in een woonwijk, waar ze tot hun 18e kunnen blijven."

Wat ik deed? Laten voelen dat ze de moeite waard zijn, ondanks het gedrag dat ze laten zien

"Ik heb zeker een jaar of vijf Noord-Afrikaanse jongeren begeleid. Over het algemeen jongeren met flink wat bagage en die al langer door Europa hebben gezwoven. Vaak met

problemen wat betreft middelengebruik en zelfbeschadiging. Kwetsbare jongeren die zich groothouden. Beschadigd door het leven op straat, ze weten bijna niet meer wat 'normaal' is. Deze jongeren zijn zó beschadigd, ze 'ruiken' hoe er naar ze wordt gekeken. Wat ik deed? Laten voelen dat ze de moeite waard zijn, ondanks het gedrag dat ze laten zien. Vervolgens ergens een haakje zien te vinden om het over hun toekomst te hebben. En verder eigenlijk wat je met je eigen kinderen ook doet. Begrenzen, humor gebruiken, complimenteren, boos worden, een thuis proberen te creëren. De ene keer werkt

het beter dan de andere. Het is ook in hoeverre een jongere je toelaat. En bij escalaties ben ik meteen duidelijk: dit doen we

hier niet. Kinderen hebben grenzen nodig. En daar mogen ze af en toe tegen aan schoppen, dat hoort bij opgroeien. Mijn taak is om die grenzen te bewaken, met name omdat het hun veiligheid vergroot. Bovendien weten ze meteen waar ze bij mij aan toe zijn."

Onderwijs is een uitdaging

"Ja, jongeren worden begeleid op terugkeer mét onderwijs. Voor deze groep een uitdaging. De meesten willen een vak leren, maar het Nederlands is een belemmering. Jongeren van 13 zijn soms nog wel te motiveren de taal te leren. Jongeren van 16/17 jaar zeggen: waarom de taal leren, ik mag toch niet blijven. Vooral voor jongeren die al wat langer door Europa zwerven, is bijna niet te verwachten dat ze acht uur in een schoolbank kunnen zitten. Als jongeren aangeven kapper, automonteur, kleermaker te willen worden, dan zijn ze gemotiveerd het vak in de praktijk te leren. We zouden veel meer moeten investeren in praktijkonderwijs. Werken aan zingeving: een doel en een zinvolle dagbesteding werkt wél. Het zou mooi zijn als we daaraan met elkaar zouden werken."

Nadia Maqdache
voormalig
amv-medewerker COA

DE OPVANG DOOR HET COA

Woonvoorzieningen

Asielzoekers van 15 tot en met 17 jaar die zonder meerderjarige bloed- of aanverwanten naar Nederland komen, worden gedurende de eerste periode door het COA opgevangen in een speciale POL-amv (procesopvanglocatie voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen), ook wel aangeduid als POA. Op 31 december 2020 waren er POA's Drachten, Dronten, Grave, Maastricht, Oisterwijk, Overloon, Ter Apel en Weert.

Tijdens deze periode vinden de activiteiten plaats in het kader van de rust en voorbereidingstermijn, wordt de algemene asielprocedure doorlopen en wordt het advies over de vervolgoptvang geformuleerd. Zoals eerder beschreven worden de jongeren vervolgens doorgeplaatst, afhankelijk van de uitkomst van de algemene asielprocedure naar de voor hen meest geschikte vervolgoptvang: opvang in gezinsverband, KWE/KWG (Nidos) of KWV (kleinschalige woonvoorziening COA).

Amv's van 15 jaar en ouder die nog in procedure zijn of uitgedeed zijn zouden conform beleid moeten worden opgevangen in kleinschalige woonvoorzieningen. Een aantal kleinschalige woonvoorzieningen vormt een zogenaamde COA Regio. Een wooneenheid bestaat uit ongeveer 20 jongeren.

Evenals in 2019 viel er in 2020 een toename van het aantal incidenten te constateren waarbij veelal jongeren betrokken waren uit de zogenaamde veilige derde landen, vaak Noord-Afrika. De opvang en begeleiding, die geboden kan worden binnen het opvangmodel (bij zowel COA als Nidos), is voor een deel van de huidige amv-doelgroep minder geschikt en voor een deel van de doelgroep ontoereikend. Dit heeft de laatste drie jaar aandacht gekregen onder de noemer “overlastgevende asielzoekers”, waaruit onder andere de PON opvang is geboren. Hoewel de ervaringen met PON positief zijn en de evaluaties bruikbare input bieden voor een brede aanpak, is het slechts één element van een aanpak.

Ondanks vele initiatieven en parallelle processen bij o.a. het COA, Nidos, departementen, ketenmariniers en lokale/maatschappelijke partners is er geen integrale aanpak. Het gevolg is dat incidenten leidend zijn, partijen ieder vanuit de eigen context reactief reageren. Eind 2020 is daarom gestart met het inzetten van een gezamenlijke ontwikkelagenda ten behoeve van een integrale aanpak, die wordt onderschreven door alle betrokken partijen.

Beschermde Opvang

In de beschermde opvang (BO) zijn het afgelopen jaar jongeren opgevangen uit diverse landen. De jongeren komen o.a. uit Syrië, Vietnam, Kongo, Guinee, Sierra Leone, Irak, Eritrea en Gambia. Veel jongeren zijn getraumatiseerd en krijgen behandeling bij de Evenaar, een centrum voor transculturele psychiatrie, onderdeel van de GGZ.

Nog steeds doen er relatief weinig jongeren aangifte van mensenhandel bij de politie. Advocaten adviseren jongeren vaak om de asielprocedure in te gaan en geen aangifte te doen. Veel heeft zich afgespeeld buiten Nederland. De politie ziet vaak weinig opsporingsindicaties waardoor de jongere minder gemotiveerd is om aangifte te doen. Advocaten schatten de kansen in de B8 procedure laag vanwege het hoge aantal sepots. Zodra Nidos Ter Apel een jongere heeft geïndiceerd voor de BO en er zijn harde signalen van mensenhandel dan wordt deze jongere direct gemeld bij het Team Mensenhandel en Mensensmokkel.

Omdat de jongeren in de BO zich moeten kunnen ontwikkelen en perspectief moeten hebben, is er gekozen voor een zogenaamd fasemodel. De eerste faseperiode wordt gebruikt om te onderzoeken in welke situatie de jongere zich bevindt en hoe groot het risico van mensenhandel is.

Er wordt ingezet op creëren van een gevoel van veiligheid bij de jongere en de competenties en ontwikkelingsvaardigheden worden gedurende deze fase vastgesteld. Op basis van deze factoren wordt gekeken of een jongere doorgeplaatst kan worden naar een volgende fase, waar de jongere meer zijn of haar dagelijks leven zelf kan invullen. Vanwege de zware problematiek in de groep is het belangrijk om een gestructureerd programma en veel activiteiten aan te bieden.

In de vertrekfase worden jongeren begeleid bij de voorbereiding op verblijf in een andere opvang. Hier wordt veel aandacht besteed aan weerbaarheid maar ook omgaan met de sociale media en praktische vaardigheden om hun zelfstandigheid te vergroten. Het doel is dat de overgang van de BO naar een andere opvang minder groot is en jongeren minder risico lopen om eventueel opnieuw in een uitbuitingssituatie terecht te komen.

Binnenkort wordt de BO-procesbeschrijving door de werkgroep afgerond. Jeugdbeschermers kunnen bij signalen en vermoedens van mensenhandel de procesbeschrijving voor plaatsing in de Beschermd Opleiding raadplegen. Jeugdbeschermers werkzaam in de Beschermd Opleiding en ACTA gaan een digitale bijeenkomst organiseren waarin dit proces verder wordt toegelicht en mogelijke signalen besproken worden.

DE ORGANISATIE EN DE MEDEWERKERS

Werken tijdens Corona

De impact van corona stelde de Nidos-professionals voor de nodige uitdagingen. Vanaf de eerste lockdown in maart 2020 moesten de jeugdbeschermers en de jongerencoaches een manier vinden om de jongeren zo goed mogelijk en op een veilige wijze te begeleiden.

In hoog tempo maakten alle collega's zich vergaderen via teams eigen en voortdurend moest er worden geanticipeerd op de wijzigende coronamaatregelen vanuit de overheid. Ook het werken vanuit huis werd voor veel collega's een nieuwe realiteit. Uit medewerkersonderzoeken, die Nidos in de corona-periode in 2020 uitvoerde, kwam naar voren dat er onder collega's zorgen waren over gezondheid en veiligheid tijdens het werk, maar ook bleek dat de professionals goed in staat waren om de voortgang van het werk goed te laten verlopen.

Personeelsformatie

In 2020 traden in totaal 36 medewerkers in dienst en gingen er 55 medewerkers uit dienst, waarmee het aantal medewerkers van Nidos van 464 naar 445 afnam. Het aantal formatieplaatsen, op basis van een volledige arbeidsplaats van 36 uur, daalde van 424 naar 417 fte. Per 1 november 2019 is de nieuwe bestuurder Tanno Klijn in dienst getreden.

Van de 55 medewerkers die uit dienst gingen, hebben 21 zelf het dienstverband opgezegd, van 17 medewerkers eindigde het dienstverband van rechtswege, met 9 medewerkers is het dienstverband met wederzijds goedvinden beëindigd, 6 medewerkers gingen met (vroeg) pensioen en van 2 medewerkers is het dienstverband opgezegd.

Overzicht aantal medewerkers en formatieplaatsen

Functie	Medewerkers	Medewerkers	Formatie	Formatie
	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2019
jeugdbeschermers	267	294	247	268
regioadministratie	29	33	25	28
regiomanagers	19	19	19	19
hoofdkantoor	130	118	126	109
totaal	445	464	417	424

In dit overzicht valt op dat het aantal jeugdbeschermers in 2020 is afgenomen en dat er een toename te zien is bij het aantal medewerkers hoofdkantoor. De toename van het aantal medewerkers hoofdkantoor komt door uitbreiding van jongerencoaches en de komst van functionarissen gezinshereniging.

Scholing en training

Twee belangrijke thema's, die van invloed waren op het geplande scholingsaanbod in 2020, waren de implementatie van de Nidos-methodiek Veerkracht Versterken van Vluchtelingenkinderen (VVV) en de implementatie van de applicatie REIS (vervanging oude pupillensystemen EPD en PRS). Corona stelde ons steeds voor nieuwe uitdagingen. Door corona moest de implementatie van de nieuwe methodiek worden bijgesteld naar 2021.

De in 2020 geplande training voor REIS uitgesteld is, door vertraging in de implementatie, uitgesteld naar 2021. Omdat er door corona niet langer fysieke trainingen plaats konden vinden, zijn de meeste trainingen uit het reguliere aanbod omgezet naar een online variant. De ervaring die hierbij opgedaan is, is meegenomen in het scholingsaanbod van 2021: kleinere groepjes, aangepaste trainingstijden en een interactief programma. Met de online VVV-methodiek is nog een diepere slag geslagen wat betreft online trainen en blended learning.

De lessen die we daaruit leren, zullen een plek gaan krijgen in het toekomstige scholingsaanbod.

Erkenning CEDEO verlengd

Medio 2020 zomer is zijn de opleidingen van Nidos weer onder de loep genomen door CEDEO, de onafhankelijke certificerende instantie die elke twee jaar de kwaliteit van ons scholingsaanbod onderzoekt. CEDEO doet dit op basis van klanttevredenheid bij deelnemers van Nidos-opleidingen en onderzoekt hierbij de kwaliteit, de continuïteit en bedrijfsgerichtheid.

Uit het klanttevredenheidsonderzoek bleek dat het trainingsaanbod zeer wordt gewaardeerd. De feedback stelde ons in staat om verdere verbeteringen in het opleidingsaanbod te realiseren. De resultaten van dit onderzoek waren positief, waarmee Nidos door CEDEO weer is erkend als opleidingsinstituut voor de duur van twee jaar.

Nieuw beleid facilitering gewenste scholing en training op individueel- en (basis) teamniveau

Nidos wil op individueel- en op teamniveau investeren in de ontwikkeling van haar professionals. Daarom is in 2020 is beleid voorbereid en vastgesteld dat professionals bij Nidos in staat stelt om op individueel- of teamniveau scholing en training te volgen. Per team is hiervoor per 1 januari 2021 een scholingsbudget vastgesteld.

Inzetbaarheid

In het onderstaande overzicht is het verzuimpercentage in 2020 te zien.

	2020	2019
Verzuim exclusief verzuim i.v.m. zwangerschap	4,9%	6,0%
Meldingsfrequentie	0,6%	0,7%

In 2020 is het verzuim met ruim een procent gedaald ten opzichte van 2019. In 2020 is veel aandacht geweest voor het terugdringen van langdurig verzuim, met als resultaat een daling van de gemiddelde verzuimduur. Ook zagen we dat tijdens de lockdown i.v.m. coronacrisis meldingsfrequentie is afgenomen. In een aantal regio's ligt het verzuim nog wel ver boven het landelijk gemiddelde.

In 2020 is de werkgroep 'Grip op verzuim(preventie)' van start gegaan. In deze werkgroep, waarin professionals, managers en P&O zijn vertegenwoordigd, worden nieuwe initiatieven voorbereid op het gebied van nazorg na schokkende gebeurtenissen, werkafspraken over inzetbaarheid en ondersteuning bij verzuimpreventie.

Besturingsfilosofie

In 2020 zijn de missie en visie van Nidos geactualiseerd. Hierin zijn zoals eerder beschreven nieuwe inzichten en kennis in de begeleiding van onze doelgroep verwerkt.

In 2020 is een besturingsfilosofie beschreven die uitgaat van "horizontale verbinding". In deze filosofie staat beschreven op welke wijze er sturing wordt gegeven aan de organisatie en de wijze waarop de missie en visie worden waargemaakt. Door een gezamenlijk beeld van de uitgangspunten en inrichtingsprincipes van de filosofie te ontwikkelen en het gesprek hierover met elkaar aan te gaan, kunnen we elkaar helpen, ondersteunen en feedback geven om vanuit deze principes consistent te handelen. Dat geldt voor de gehele organisatie. De uitgangspunten die centraal staan zijn 'het leveren van kwaliteit', 'het samenwerken als één geheel' en natuurlijk dat 'in al onze activiteiten het belang van de jongeren voorop staat'.

In de besturingsfilosofie staat daarnaast de samenhang van de inrichtingsprincipes beschreven. Bijvoorbeeld: "we zijn een lerende organisatie", "we maken beleid samen".

In 2020 zijn zowel de aangepaste missie en visie en de besturingsfilosofie geïntroduceerd bij het management, In de loop van 2021 en verder zullen er gesprekken met en tussen medewerkers hierover worden georganiseerd.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van Nidos bestaat uit vijf personen (zie voor de samenstelling pagina 59) en vergadert vijf keer per jaar tezamen met de bestuurder van Nidos. In 2020 zijn er twee nieuwe leden in de RvT van Nidos gekomen en zijn er twee leden reglementair afgetreden. Met de komst van deze nieuwe

leden is ook de portefeuille verdeling herzien en zijn er een renumeratiecommissie en een audit commissie ingesteld. Daarnaast heeft de RvT regelmatig overleg met de ondernemingsraad.

Naast de reguliere onderwerpen als personele en organisatorische ontwikkelingen -en de ervaringen van de nieuwe bestuurder hierin- en financiën (zoals de begroting, het jaarplan, de jaarrekening en het jaarverslag) is in 2020 in de RvT aandacht besteed aan de volgende onderwerpen: de effecten van de coronamaatregelen op de jongeren en op de organisatie; de verdwijningen van amv's; de opvolging door Nidos van de maatregelen die de Staatssecretaris in haar brief aan de Tweede Kamer heeft benoemd n.a.v. het rapport over het vertrekproces van de Armeense kinderen; de aanpak m.b.t. de overlastgevende jongeren; de zorg en begeleiding van amv's vanaf 18 jaar; het jaarverslag van de vertrouwenspersoon en de invulling van de vacatures binnen de RvT.

Mama Marloes heeft mij het vertrouwen gegeven hulp te accepteren

“Ik wist niet dat ik hieruit kon komen. Ik dacht dat de straat mijn leven zou blijven. Maar ik heb de kans de andere kant op te gaan. En dat wil ik echt en dat kan ik echt. Daarom wil ik mijn verhaal vertellen, voor andere jongens. Dat er hoop is, dat het echt anders kan. Europa is niet het paradijs, maar je kan met de hulp van de juiste mensen verder. De achterdocht is voorbij, hoewel ik niet iedereen vertrouwd, maar dat hoeft ook niet.”

Yesser is in het begin nog wat voorzichtig, zijn ogen verborgen achter de klep van z'n petje. Dan gaat het petje af en komen de woorden. Over z'n psychoses, de chaos in zijn hoofd. De enorme hoeveelheden drugs en alcohol. De angst. Geronseld worden om mobieltjes te stelen in disco's en naar België om te ruilen voor drugs. Overleven op straat: mishandeling, misbruik, afpersing. Geen hoop, geen perspectief, de groepsdruk is de baas. Je moet meedoen. Weggaan is zinloos, ze weten je overal te traceren. Op stations, in kraakpanden, in vervallen huizen. In Frankrijk, Italië, België, Nederland. Overal is de ellende, er is geen vangnet. Niemand helpt je. Voor de politie in Parijs ben je die zwerfjongere, die moet wegwezen. En het wordt steeds erger en dan nog erger. Op elke plek ontmoet je de verkeerde mensen en word je meegezogen in de verkeerde dingen. “Je vraagt om hulp, ze willen dat je meedoet. Dat is hun hulp.”

Yesser
(niet de echte naam), bijna
17jaar, op z'n 12e van
Marokko naar
Europa gekomen

Mijn ouders hadden de keuze voor me gemaakt, ik geloofde ze

“Ik heb spijt van mijn slechte dossiers. Ik ben gekomen met een droom, niet om overlast te veroorzaken. Ik had een heel ander beeld van Europa. Alles was nieuw, alles viel tegen. De mensen, de taal. Heb alles zelf moeten regelen. Ik kon wel terecht in de opvang voor zwerfjongeren en daklozen. Voor eten, bed en bad. Maar hulp kreeg ik niet. Mijn ouders dachten dat ik in Europa de kans had op

een beter leven, ze hebben de keuze voor mij gemaakt. Ik geloofde ze. M'n ouders zijn geschrokken, mijn kleine broertje laten ze niet naar Europa gaan. Ik heb me op straat zo onveilig gevoeld. Soms werd ik ergens wakker, in België bijvoorbeeld, en wist ik niet hoe ik er was gekomen. Ik heb zoveel gebruikt om me te verdoven: cocaïne, heroïne, MDMA, wodka. Ook pillen tegen epilepsie, die gaven mij lef om te stelen. En die chaos in mijn hoofd werd steeds groter. Maar terug naar Marokko wilde ik ook niet, ik heb daar niets. Mijn ouders zijn drugsgebruikers.”

Wanneer hij na allerlei omzwervingen bij PON terecht komt, is er de aandacht voor hem die hij nodig heeft. Het vertrouwen is er nog niet. Yesser is kwetsbaar en gevoelig voor psychoses en gaat van incident naar incident. In

juni 2020 vertrekt Yesser. met onbekende bestemming. "Ik ging van de ene plek naar de andere. Moest in elk land opnieuw beginnen. Met steeds weer de verkeerde mensen. Mama Marloes (jeugdbeschermer Marloes Hendrickx) bleef contact met me houden, vragen hoe het met me gaat. Van haar mag ik fouten maken. Ze wijst me niet af. Dat contact heeft me gered. Toen dacht ik, nu moet ik terug naar Mama Marloes." Vijf maanden later, begin december 2020, staat Yesser. opnieuw op de stoep met de vraag om hulp. Zijn welzijn is extreem achteruit gegaan. De vraag naar middelen is constant aanwezig en Yesser. heeft psychotische kenmerken en waanbeelden. Om zijn veiligheid te waarborgen en de juiste hulp op een veilige plek in te schakelen, is een spoedmachtiging gesloten jeugdhulp aangevraagd. Marloes Hendrickx, crisisinterventie functionaris Ibrahim Salama en gedragswetenschapper Sabina Beganovic bezoeken hem verschillende keren per week. Van de drugs is hij nu af. Wel slikt hij medicatie tegen zijn psychoses. "Eerst wilde ik dat niet, bang om verslaafd te worden." Hij is nu aan het afbouwen, het gaat goed.

Ik wil nooit meer naar de straat terug

En ja, Yesser heeft een duidelijk doel voor ogen, hij straalt: "Ik wil websites leren bouwen en foto's leren bewerken. Ik besef dat ik nog ruim een jaar heb om hieraan te werken. Ik wil die kans pakken. Soms lokt de straat in mijn gedachten, maar ik wil nooit meer naar

de straat terug. De aandacht en de kansen die ik hier krijg, en ook de hulp, die heb ik in al die andere landen niet ervaren. Ik ben echt veranderd. Ik ben mijn voogd zo dankbaar, ze heeft mij moreel gesteund en dat geeft mij kracht."

ICT

Op ICT-gebied stond 2020 vooral in het teken van ontwikkelen van de opvolger van PRS en EPD: REIS. De verwachting is dat aan het einde van het tweede kwartaal 2021 de eerste fase opgeleverd wordt. Als gevolg van de corona-pandemie zijn aanpassingen gedaan om thuiswerken te bevorderen. Daarnaast is een aanbesteding uitgeschreven ten behoeve van een leveranciersselectie voor ICT hard-en software. De aanbesteding is in 2020 afgerond en in 2021 vindt de bestelling plaats.

MEDIABELEID

Nidos is graag bereid om journalisten informatie te geven over de instelling zelf en haar werkzaamheden. Op vragen over individuele pupillen wordt niet ingegaan: het belang van de pupil staat voorop. Het doel is om de persoonlijke levenssfeer van de jongeren zo goed mogelijk te beschermen en zoveel mogelijk veiligheid voor hen te garanderen.

NIDOS EN EUROPA

De unieke positie van Nidos als nationale en professionele voogdijorganisatie blijft de interesse houden van belanghebbenden in veel verschillende EU-lidstaten. Dit uitte zich in 2020 net als in voorgaande jaren in het leren van elkaars best practices en uitwisseling over gedeelde uitdagingen binnen door de EU-gesubsidieerde projecten. Maar ook in verdieping van de samenwerking in bredere samenwerkingsverbanden zoals met de Europese Commissie, het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken (EASO) en het Bureau voor de Grondrechten van de Europese Unie (FRA). Verbetering van de kwaliteit van voogdij en opvang voor alleenstaande vluchtelingenkinderen in verschillende Europese lidstaten was hierbij steeds het gemeenschappelijke doel. Een overzicht:

In 2020 is, net als in 2019, het European Guardianship Network (www.egnetwork.eu) als onderdeel van het Touchstone-project verder geformaliseerd. Het netwerk bestaat inmiddels uit organisaties uit een groot aantal EU-lidstaten. In 2020 is er een werkplan vastgesteld met daarin de missie en visie en werkterreinen voor de komende vijf jaar. In 2016 is Nidos door de Europese Commissie gevraagd om het netwerk met Europese subsidiegelden op te richten en te leiden. Doel van EGN is het intensiveren en verbeteren van samenwerking op Europees niveau ten behoeve van kwaliteitsverbetering van voogdij. Dit wordt gedaan door best practices, expertise en andere relevante informatie uit te wisselen.

In 2020 is er ook gewerkt aan het PROUD-project dat in december 2019 van start is gegaan. Dit is een samenwerking van Nidos met organisaties uit Griekenland, Duitsland en Spanje onder leiding van METAdrasi uit Griekenland. Het doel is om meer jongeren op te vangen in kleinschalige opvang om daarmee onder andere hun integratie in het ontvangende land te bevorderen. Nidos heeft een handboek geschreven en een training gegeven aan geïnteresseerde professionals die betrokken zijn bij amv's. Daarnaast zal binnen dit project in elk partnerland een inventarisatie worden gedaan van de integratiemogelijkheden van de jongeren met als doel daar passende aanbevelingen op te formuleren. Tot slot zullen in Griekenland en Spanje maatjesprojecten worden opgericht om jongeren te ondersteunen bij hun integratie. In Nederland en Duitsland bestaan dit soort initiatieven al.

In januari 2020 is het door Nidos gecoördineerde ACT-project gestart. Met partners uit Bulgarije, Italië en Catalonië wordt er voortgebouwd op de resultaten uit eerdere ALFACA-projecten. ACT stelt zich tot doel om toegang tot opvang in gezinnen en in kleinschalige voorzieningen te verbeteren voor kinderen van 15 tot 18 jaar. De partners hebben in 2020 de trainingsbehoefte in hun land geïnventariseerd en stakeholdermeetings georganiseerd. In landenrapporten en één gezamenlijk rapport zijn er aanbevelingen geformuleerd die in 2021 zullen worden gebruikt voor het ontwikkelen en verzorgen van trainingen op maat in de partnerlanden.

Eind 2020 is er door de Europese Commissie subsidie toegekend aan het IMPACT project dat in januari 2021 zal starten. IMPACT zal worden uitgevoerd met partners in Italië, Frankrijk en Zweden en gaat zich richten op het uitbrei-

den van passende kleinschalige opvang voor amv's in deze landen. Er zal kennis worden uitgewisseld en er zullen trainingen ontwikkeld worden voor personeel dat met amv's en opvanggezinnen werkt.

Het Veerkracht II project, een samenwerking met ARQ /Centrum '45, is in 2020 succesvol afgerond. Binnen de voorganger Veerkracht I is de pilot met een cultuursensitieve en outreachende interventie voor stress- en traumagerelateerde klachten gestart. Deze interventie was alleen beschikbaar voor Eritrese jongeren en is in Veerkracht II doorontwikkeld en geschikt gemaakt voor Syrische en Afghaanse jongeren. De onderdelen van de interventie zijn niet nieuw, ze bevatten componenten uit reguliere behandelingen, zoals EMDR, Narratieve Exposure Therapie (NET) en Cognitieve gedragstherapie (CGT). In de interventie werkt de behandelaar samen met een interculturele mediator. Verder is de opleiding 'intercultureel mediator bij Nidos' ontwikkeld en aangeboden aan 15 interculturele mediators van Eritrese, Syrische en Afghaanse achtergrond.

Naast de interventie is er in 2020 ook de e-learning 'culturele aansluiting' ontwikkeld. Deze gaat over het cultuursensitief en trauma-geïnformeerd begeleiden van gevluchte jongeren. Het is een geaccrediteerde onlinetraining voor jeugdbeschermers, jongerencoaches en mentoren. De e-learning is goedgekeurd door de accreditatiecommissie van het Kwaliteitsregister Jeugd in de categorie 'Formeel leren - E-learning (SKJ207643)'. Het aantal te behalen geaccrediteerde punten is vier punten. Buiten Nidos wordt de e-learning ook door andere organisaties ingezet, zoals onder andere bij contractpartners van Nidos en het COA.

Eind 2019 is subsidie toegekend aan het project Samen Sterk. Dit is in 2020 gestart en richt zich op het bevorderen van de veerkracht van vluchtelinggezinnen om met veranderingen om te kunnen gaan. Het project is een samenwerkingsverband met Centrum '45.

Zowel Veerkracht II als Samen Sterk betreffen binnenlandse samenwerkingen die zijn gesubsidieerd door de Nederlandse tak van het Europese Asiel Migratie en Integratie Fonds (AMIF).

Betrokkenheid Nidos bij opzetten voogdijsysteem voor amv's in Griekenland.

Medio 2020 heeft Nederland met Griekenland afspraken gemaakt om het voogdijsysteem en de opvang van minderjarige alleenstaande vreemdelingen in Griekenland structureel te verbeteren.

Beide landen kwamen eerder overeen dat Nederland Griekenland gaat ondersteunen bij het ontwikkelen van een programma dat zal bestaan uit het ondersteunen van het voogdijsysteem en het verbeteren van de opvang op het vasteland in Griekenland en de begeleiding van alleenstaande minderjarige vreemdelingen.

Het project zal drie jaar gaan lopen. Voor het voogdijprogramma wordt de kennis en ervaring van NIDOS ingezet.

Inmiddels zijn er een aantal workshops georganiseerd voor de Griekse stakeholders waarin door medewerkers van Nidos is verteld over het (voogdij) werk. Deze workshops vormden de aanzet tot het voeren van het gesprek over de inrichting van het toekomstige systeem. Tevens wordt gekeken welke wetswijziging in Griekenland nodig is om de voogdij voor amv's goed te kunnen uitvoeren.

Overzicht (regio-)kantoren 2021

Locatie	Bezoekadres	Leidinggevende
Alkmaar	Frans Halsstraat 49 1816 CM Alkmaar	Gwen Verboom
Amersfoort	Stadsring 165b 3817 BA Amersfoort	Michelle Lammers (vervanging)
Arnhem	President Kennedylaan 106, 6883 AX Velp	Michelle Lammers
Assen	Overcingellaan 13B 9401 LA Assen	Karin Veurink
Breda	Tuinzigtlaan 45 4814 JW Breda	Jetty van Wijlen
Den Bosch	Rompertdreef 7 5233 ED Den Bosch	Liesbeth van Andel
Den Haag	Laan van Meerdervoort 51 2517 AE Den Haag	Stefan Rinkema
Groningen	Schweitzerlaan 12 9728 NP Groningen	Korien Dijkstra
Haarlem	Amsterdamsevaart 268 2032 EK Haarlem	Nicolien Blokhuis

Locatie	Bezoekadres	Leidinggevende
Instroomteam Den Bosch	Leeghwaterlaan 16 5223 BA Den Bosch	Moniek Sagna
Instroomteam Schiphol	Bezuidenhoutseweg 187 2594 AH Den Haag	Moniek Sagna
Instroomteam Ter Apel	Ter Apelervenen 5 9561 MC Ter Apel	Dick van Gasteren
Ter Apel	Ter Apelervenen 4 9561 MC Ter Apel	Dick van Gasteren
Roermond	Buitenop 8 6041 LA Roermond	Roosmarijn Smeets
Rotterdam	Eudokiaplein 34 3037 BT Rotterdam	Sarcar Aseib
Tilburg	Saal van Zwanenbergweg 7 5026 RM Tilburg	Hans Raats
Zwolle	Ferdinand Bolstraat 25a 8021 ES Zwolle	Evert Aukema

Gebruikte afkortingen

AA-procedure	Algemene Asielprocedure
AC	Aanmeldcentrum
AFK's	Aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling
AMA	Alleenstaande Minderjarige Asielzoeker
AMV	Alleenstaande Minderjarige Vreemdeling
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AZC	Asielzoekerscentrum
BAMw	Beroepsregistratie van Agogische en Maatschappelijk werkers
BO	Beschermde Opvang
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
DJJ	Dienst Justitieel Jeugdbeleid
DT&V	Dienst Terugkeer & Vertrek
EGD	Elektronisch Gezinsdossier
EPD	Elektronisch Pupildossier
EU	Europese Unie
EVF	Europees Vluchtelingen Fonds
EVRM	Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens
HTL	Handhaving- en toezichtlocatie
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOM	Internationale Organisatie voor Migratie
IVRK	Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind
KMAR	Koninklijke Marechaussee
KWE	Kleine Wooneenheid
KWG	Kinderwoongroep
KWV	Kleine woonvoorziening
MOB	Met Onbekende Bestemming
MVV	Machtiging tot Voorlopig Verblijf
OTS	Ondertoezichtstelling
OWG	Opvang en Wonen in Gezinsverband
P&O	Personeel & Organisatie
POL	Proces Opvang Locatie
POA	Proces Opvang Locatie-amv
PON	Perspectief Opvang Nidos
PRS	Pupil Registratiesysteem

Algemene gegevens

Stichting Nidos staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 30176667.

Samenstelling Raad van Toezicht Stichting Nidos

Naam	Woonplaats	Functie
Dhr. J. Broertjes	Beilen	Voorzitter
Dhr. R. Andringa	Zwolle	Lid (tot 30 september)
Dhr. B. Brouwer	Putten	Lid (m.i.v. 15 juli)
Mw. E. Boot	Rotterdam	Lid
Mw. D. Ghidei	Amsterdam	Lid
Dhr. W. Vlasblom	Putten	Lid (m.i.v. 15 juli)
Dhr. J. Wiene	Haarlem	Lid (t/m 31 december 2020)

Bestuur Stichting Nidos

Naam	Functie
Dhr. A.P.J. Klijn	directeur-bestuurder

Colofon

tekstredactie: Elsbeth Faber en Iris Kleynen
vormgeving/opmaak: Gerard van der Krogt, Utrecht

Utrecht, april 2021

Stichting Nidos

Maliebaan 99
Postbus 13021 3507 LA Utrecht

T 088 501 12 00 F 030 239 12 90
www.nidos.nl

